

DEL

DELAVSKA ENOTNOST

30. OKTOBRA 1971 — ŠT. 43 — L. XXVIII

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

PLENARNA SEJA SR ZSS

Za družbeno usmerjanje stanovanjskega gospodarstva

Odpravljanje stanovanjske stiske uvrščajo sindikati med svoje najvažnejše naloge ● Na kaj so sindikalne organizacije opozorile v razpravah o dopolnilih slovenske Ustave ● Podpora ukrepom ZIS za odpravo nelikvidnosti

Plenum RS ZSS je na svoji seji — bila je v torek — poudaril, da je odpravljanje stanovanjske stiske ena najvažnejših nalog vseh sindikalnih organizacij. Na isti seji je plenum obravnaval rezultate razprav v sindikalnih organizacijah o dopolnilih slovenske ustave in odločno podprl predložene ukrepe ZIS za odpravo nelikvidnosti.

Sejo plenuma je vodil predsednik RS ZSS Tone Kropušek, kot gosti pa so ji med drugimi prisostvovali tudi predsednik gospodarskega zbora skupščine SRS Miran Goslar, sekretar Sveta ZSJ Mustafa Pljakić in sekretar IS za urbanizem inž. Boris Mikuš.

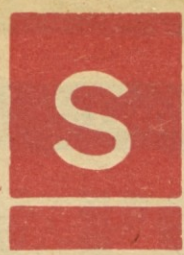
Razprava o predlogih za ureditev stanovanjskega gospodarstva na plenarni seji je pomenila zaključek širokih razprav v sindikalnih organizacijah o treh dokumentih, ki so v pripravi: o skupščinski resoluciji o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva in o dveh zakonih,

ki konkretizirata temeljna načela te resolucije — o zakonu, ki bo urejal programiranje in financiranje stanovanjske gradnje ter o zakonu o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu. V teh razpravah je bila izražena podpora vsem trem omenjenim dokumentom, hkrati pa so sindikati zahtevali, da se obvezno upošteva njihov predlog o ustanovitvi samoupravnih interesnih skupnosti na področju stanovanjskega gospodarstva, ki bi združevale tiste delovne ljudi, ki so najbolj zainteresirani za čim boljše stanovanjsko politiko in za njeno čim učinkovitejšo uveljavljanje. Najvažnejša naloga teh skupnosti bi bila gradnja najemnih stanovanj.

Plenum se je predvsem zavzel za čimvečja sredstva za pospešeno stanovanjsko gradnjo in za čim učinkovitejše družbeno usmerjanje stanovanjskega gospodarstva. Pomemben uspeh

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE IN LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

ZASEDAL JE V. KONGRES SINDIKATA DELAVCEV V PROMETU IN ZVEZAH SLOVENIJE

Odgovorni sebi in drugim...

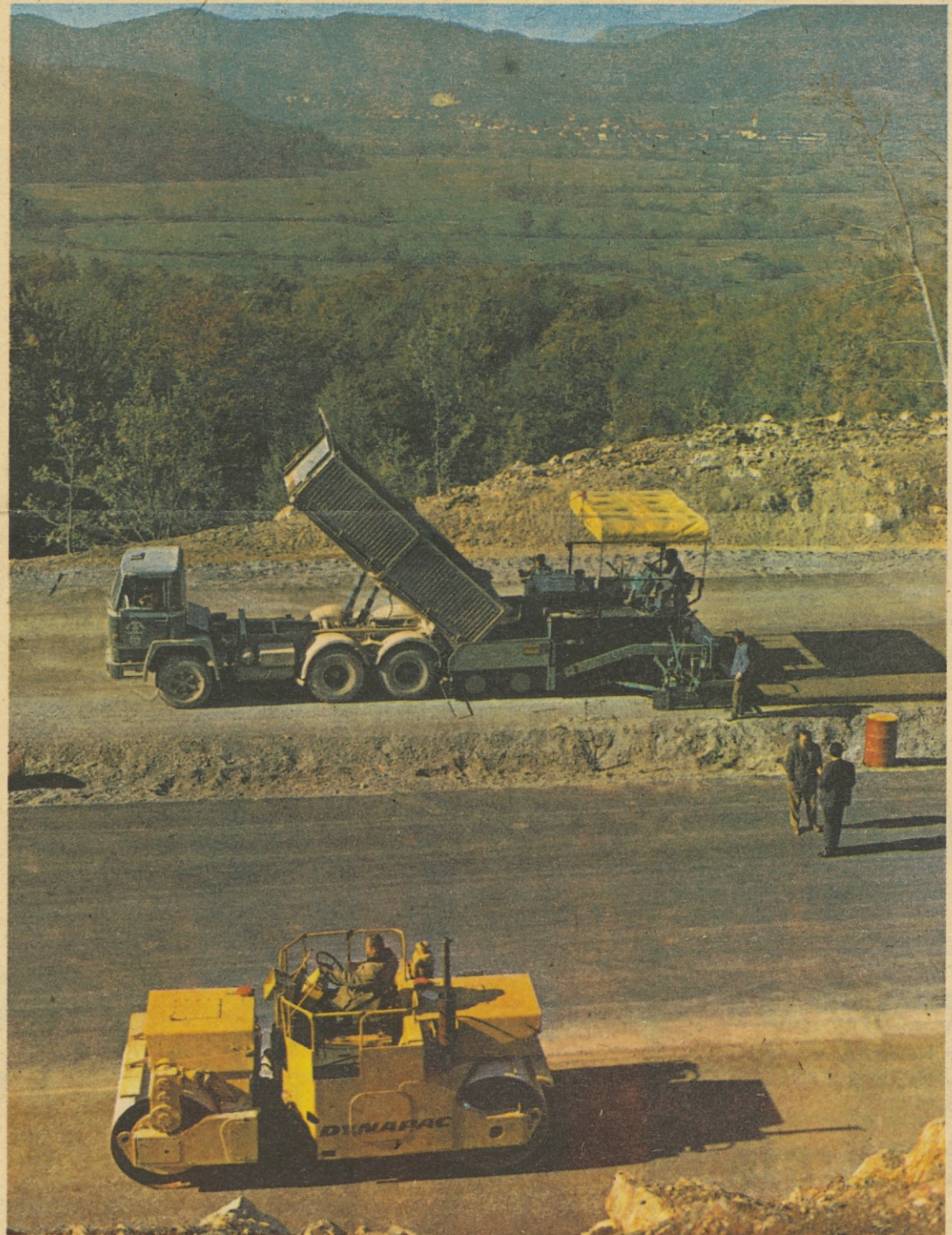
LJUBLJANA, 28. oktobra 1971 — S sprejetjem novega statuta se je sindikat delavcev v prometu in zvezah Slovenije na današnjem V. občnem zboru v Viteški dvorani Križank v Ljub-

ljani konstituiral v samostojno družbeno-politično organizacijo, v štirih načelnih sklepih pa povzel tisto problematiko kolektivov prometa in zvez, pri katere razreševanju naj bi se v

prihodnje predvsem angažiral novo izvoljeni republiški odbor s svojimi organi.

Delu V. kongresa so prisostvovali številni ugledni gostje,

(Nadaljevanje na 3. strani)

Prva lepota Slovenije dobiva svoje obličje.

Foto: A. AGNIČ

ANDREJ GRAHOR O BODOČIH NALOGAH SINDIKATA DELAVCEV V PROMETU IN ZVEZAH SLOVENIJE

Terjamo enakovreden položaj!

Sindikati delavcev v prometu in zvezah Slovenije odločno zavrača težnje, da bi to dejavnost obravnavali kot službo posebnega pomena ● Delavci v prometu in zvezah terjajo zase enakopraven samoupravni položaj

O bodočih nalogah sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije je delegatom V. kongresa spregovoril predsednik republiškega odbora Andrej Grahor, pri čemer se je omejil samo na nekatera temeljna vprašanja, do katerih naj bi se opredelil kongres. Pri tem je Andrej Grahor poudaril, da so delavci v prometu in zvezah delavskega razreda, zavoljo česar lahko obravnavajo svoje probleme le v zvezi s problemi drugih delavcev v republiki in v državi.

Eno od temeljnih vprašanj, ki mu je posvetil predsednik sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije svojo uvodno besedo na kongresu, je vrednotenje teh dejavnosti in njihov

družbenoekonomski položaj. Očitno pa je, da v razpravah o tej temi pogosto izhajamo iz dveh nasprotnih konceptov, pri čemer zagovorniki prvega zatrjujejo, da je promet

samo draga, toda nujna infrastruktura drugih proizvodnih dejavnosti; nasprotno temu pa zagovorniki drugega koncepta postavljajo naslednjo antitezo: promet je samostojna gospodarska dejavnost na notranjem in na svetovnem trgu, z lastnimi razvojnimi možnostmi in z lastnim gospodarskim računom. V skladu s prvim

konceptom so tudi vse težnje po administrativno kontrolirani ceni prometnih storitev, težnje po omejevanju razvojnih možnosti teh dejavnosti in težnje po odločilnem vplivu nekakšnih širših interesov. Drugi koncept pa pomeni ob popolnem

(Nadaljevanje na 3. strani)

HIGIENSKA PAPIRNA KONFEKCIJA
Taloma
Sladkoprška SLADKI VRH

Mercator 461 PRODAJALN

Minulo sredo so se sestali člani komisije za izobraževanje, znanost in kulturo pri republikem svetu Zveze sindikatov Slovenije. Razprava na seji, ki jo je vodil predsednik komisije IVO TAVČAR, je tekla o osnutku predmetnika in učnih načrtov za osnovne šole s petdnevni delovnim tednom ter o predlogu resolucije o osnovah kadrovske politike v SR Sloveniji. Razen tega so člani komisije za izobraževanje, znanost in kulturo razpravljali o gradivu „Izravnavanje pogojev za vzgojo in izobraževanje otrok“.

NA LINIJI 323-554

RAVNE NA KOROŠKEM

Na plenarni seji Občinskega sindikalnega sveta Ravne na Koroškem so obravnavali tudi predlog Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Ravne na Koroškem za združenje skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov. Strokovne službe KZSZ so pripravile predlog o tem, kako zagotoviti potreben denar, da bi lahko izenačili pravice, vendar ravenski sindikati niso soglašali z nobeno od treh predlaganih variant. Ravenski sindikati so za izenačenje pravic. Do združitve skupnosti naj bi prišlo s 1. 1. 1973. leta, pravice delavcev in kmetov naj bi izenačevali postopoma, čimprej pa bi morali izoblikovati kar najbolj sprejemljiva stališča za zagotovitev manjkajočih sredstev.

(ma)

PTUJ

Minuli torek so bile v petih občinah severovzhodne Slovenije nadomestne volitve za poslanca gospodarskega zbora Zvezne skupščine. Od dveh predlaganih kandidatov je bil z veliko večino glasov izvoljen Danilo Masten, prizadeveni sindikalni delavec iz Ptuja, sicer sekretar v podjetju „Sigma“ v Ptuj. Izvolitev Danila Mastena za poslanca gospodarskega zbora Zvezne skupščine je vsekakor veliko priznanje vsem sindikalnim delavcem na tem področju.

(mž)

● PREDSEDSTVO MEDOBSČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI CELJE O RAZREŠEVANJU KONFLIKTOV IN USKLAJEVANJU INTERESOV V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Ukrepati sproti

Predsedstvo medobčinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Celje je minuli petek v glavni točki dnevnega reda razpravljalo o razreševanju konfliktov in o usklajevanju interesov v delovnih organizacijah. Za tako razpravo so se odločili zato, da bi ugotovili, kakšne so razprave dolžnosti sindikalnih organizacij v kolektivnih družbenih dejavnosti, da bi že v osnovi preprečile nastanek konfliktnih situacij.

Razprava je opozorila, da za razliko od prejšnjih let v kolektivnih družbenih dejavnosti na širšem celjskem območju ni žarišče konfliktov in da so se jim izognili s tem, da so tudi sindikalne organizacije sproti ukrepale ob vseh važnejših problemih ali pojavih, ki so vzbudili ali razburjali člane prizadetih delovnih skupnosti. Izkušnje torej učijo, da je mogoče „nevtralglične točke“ ne samo nevtralizirati, temveč tudi ozdraviti s takojšnjim ukrepanjem in z odpravljanjem dejanskih vzrokov, ki povzročajo hudo kri. Tako naj bi bila tudi bodoča prizadevanja sindikalnih organizacij. Da pa bi tako usmeritev sprejeli tudi samoupravni in drugi odgovorni organi v delovnih skupnostih, je predsedstvo medobčinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Celje naložilo vsem osnovnim organizacijam, naj od samoupravnih organov zahtevajo, da se seznanijo z vsebino statuta Železarne Jesenice, ki edini doslej obravnava tudi odgovornost za način razreševanja konfliktnih situacij, ter da po tem modelu in upoštevaje konkretne razmere ustrezno prilagodijo sedanje statute delovnih organizacij.

-mG

SLOVENJ GRADEC

STALIŠČA UVELJAVITI

Ena od osnovnih nalog sindikalnih organizacij v Mislinjski dolini v prihodnje bo nedvomno uveljaviti stališče II. konference slovenskih sindikatov, da naj bi znašal osebni dohodek na zaposlenega najmanj 1.000 dinarjev na mesec. V nekaterih delovnih organizacijah v občini Slovenj Gradec osebni dohodki ne dosegajo višine, ki bi zagotavljala kritje minimalnih življenjskih stroškov.

Vodstva osnovnih organizacij sindikata bodo morala zahtevati od strokovnih služb v delovnih organizacijah, da ponovno proučijo normative in sisteme nagrajevanja. Ugotovljati je namreč možno, da delavci niso zadovoljni s sedanji sistemi delitve, saj po njihovem mnenju niso stimulatívni. Osnovne organizacije sindikata naj bi sklicale članske sestanke, na katerih bi obravnavali delitvene sisteme.

Osnovne organizacije sindikata v Mislinjski dolini bodo morale biti tudi pobudnik akcije, da se pospeši izdelava novih pravilnikov o sistematizaciji delovnih mest. Ugotovljeno je, da v polovici delovnih organizacij v občini Slovenj Gradec takih pravilnikov še nimajo. Nova analitična ocena delovnih mest, ki je potrebna tudi zaradi nenehnega spreminjanja tehnologije, naj bi bila predmet razprave na sestankih članstva.

Ker je slaba kadrovska struktura v nekaterih delovnih organizacijah glavni vzrok za nizko akumulativnost, bodo morale osnovne organizacije sindikata storiti v prihodnje vse, da se razmere izboljšajo in da si delovne organizacije pridobijo potrebne strokovnjake s štipendiranjem ali z dopolnilnim usposabljanjem in izobraževanjem zaposlenih. V delovnih organizacijah pa bo treba enkrat za vselej „zlomiti“ miselnost, da strokovnjaki delovnim organizacijam niso potrebni in da jim zadoščajo samo praktiki.

In končno bodo morale osnovne organizacije sindikata terjati od samoupravnih organov delovnih organizacij, da vnovič proučijo stališča I. konference slovenjgraških sindikatov, ki je razpravljala o stanovanjskem gospodarstvu v Mislinjski dolini in med drugim sklepala, naj bi delovne organizacije namenile polovico sredstev, zbranih s stanovanjskim prispevkom, za gradnjo družbenih stanovanj. (An)

MARIBOR

Prve ocene sporazumevanja

V Mariboru so se minuli teden sestali člani predsedstva občinskega sindikalnega sveta ter razpravljali o gradivu republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije „Spoznanja in ugotovitve sindikatov v samoupravnem sporazumevanju“. Člani mariborskega predsedstva sindikatov so ugotovili, da je v glavnem končana prva faza samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, sedaj pa bo treba pričeti z analiziranjem opravljenega dela ter tako s spoznanji in ugotovitvami vplivati na nadaljnji potek sporazumevanja. Člani predsedstva mariborskega občinskega sindikalnega sveta so opozorili tudi na nekatere pomanjkljivosti v dosedanjem postopku. Tako je bil po njihovem mnenju rok za pripravo samoupravnih sporazumov prekratek. Zaradi tega verifikacijska komisija ni opravila najpomembnejše naloge, in sicer usklajevanje delitve med posameznimi področji, panogami in skupinami. Menili so tudi, da podpisniki družbenega dogovora niso bili dovolj organizirani za tako zahtevno in obsežno delo v tako kratkem roku. To se je odražalo na eni strani zlasti v veliki aktivnosti republiških sindikatov, na drugi pa v sorazmerno skromni udeležbi drugih dveh podpisnikov.

VSE JE NARED

Kongres sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije bo 10. novembra v Ljubljani

Na zadnji seji plenuma republiškega odbora Sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije so člani obravnavali gradivo za kongres tega sindikata, ki bo 10. novembra letos v Festivalni dvorani v Ljubljani. Glavno gradivo za kongres sta poleg poročila o delu republiškega odbora v zadnji mandatni

dobi še statut ter cilji in naloge sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije za naslednje mandatno obdobje. Ob tem naj povemo, da Sindikat delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije doslej ni imel svojega statuta, saj je bil formalno del enotnega sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Jugoslavije. Z osnutkom statuta, ki so ga člani plenuma sklenili predložiti v potrditev bližnjemu kongresu, pa se sindikat delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije konstituira kot samostojna družbeno-politična organizacija.

Iz osnutka ciljev in nalog sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije za naslednje mandatno obdobje smo lahko razbrali, da so osnovne organizacije, občinski, medobčinski odbori, mestni, obalni in republiški odbor vsak na svoji ravni z vztrajnim in aktivnim delovanjem prispevali k temu, da so storitvene dejavnosti dobile ustrezno mesto v slovenski družbi in da postajajo iz dneva v dan pomembnejši dejavnik pri oblikovanju razvojne gospodarske politike Slovenije. Doseženi uspehi minulih let pa seveda še niso odpravili vseh problemov. Zato bo sindikat delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije še naprej skrbel za razvijanje vse bolj demokratičnih in humanih odnosov med ljudmi v okviru čimbolj neposrednega in učinkovitega samoupravljanja. Prav tako bo njegova skrb tudi v prihodnje stalno dviganje izobrazbene ravni delavcev in s tem za uveljavitev delavca kot osebnosti. Skrbel bo tudi za pravilno vrednotenje dela in za dosledno uveljavitev načela, da pravice delavcev izvirajo iz rezultatov opravljenega dela vsakega posameznika ter osnovne organizacije združenega dela.

Predsednik RS ZSS Tone Kropušek je v svoji razpravi podprl vse tri predložene dokumente o stanovanjski politiki, zahteval pa je, naj bo njihovo besedilo jasnejše, konkretnije in ostreje. Predvsem pa se je zavzel za to, da bi sindikati potem, ko bodo ti dokumenti sprejeti, v polni meri izpolnjevali naloge, ki so si jih zadali na področju stanovanjskega gospodarstva.

Posebni komisiji (Dolga Boštjančič, Janko Brunet, Božena Čarič, Maver Jerkič in Stane Uhan) je plenum naročil, da pripravijo besedilo stališč RS ZSS o urejanju stanovanjskega gospodarstva. Uvodno besedo za razpravo o dopolnitvi slovenske ustave je podal podpredsednik RS ZSS Ivo Tavčar, ki je dejal, da so sindikalne organizacije podprle tako dopolnila zvezne, kakor tudi dopolnila republiške ustave. — V središču pozornosti so bili XXI, XXII in XXIII dopolnilo zvezne ustave in ustrezna dopolnila naše republiške ustave, v kateri pa v razpravah nismo uspeli vnesti toč-

Za družbeno usmerjanje stanovanjskega gospodarstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

so sindikati nedvomno že dosegli s tem, da je v samoupravnem sporazume o delitvi dohodka vnesena tudi obveznost podpisnic, da za stanovanjsko gradnjo izločajo najmanj 4% od bruto osebnih dohodkov. Hkrati s tem se sindikati zavzemajo za odpravo linearnega subvencioniranja stanovanjskih najemnin, ki sedaj pokrivajo komaj 30% stroškov za vzdrževanje stanovanj. Od novega leta naprej naj bi najemnine subvencionirali različno in podpirali predvsem družine z nizkimi osebnimi dohodki, drugim pa bi se najemnine postopno zviševale, čeprav resnično ekonomskih najemnin ne gre pričakovati. Na seji je bilo ponovno poudarjeno, da bi kazalo razmisliti o pospešenem odplačevanju anuitet za stanovanjska posojila, saj tisti, ki so pred 10–15 leti s posojili kupili stanovanje ali zgradili hišo, odplačujejo sedaj zanje nekajkrat manjše anuitete, kot znaša najemnina za podoben stanovanjski prostor.

Razprava o teh vprašanjih na plenumu je bila zavzeta in tehtna. Med drugimi je Vinko Kastelic zahteval uvedbo mehanizma, ki bi stanovanjske varčevalke zaščitil pred posledicami inflacije, hkrati pa je opozoril sindikate, naj bodo pri uveljavljanju nove stanovanjske politike zelo odločni, saj se sicer lahko primeri, da bo zaradi različnih nastrotenj kmalu zvodena. Mustafa Pljak je dejal, da ob primitivni gradbeni operativi, ob astronomskih cenah zemljišč in ko uvažamo celo opeko, ne moremo pričakovati pocenitve stanovanjske gradnje. Jože Vidic je zahteval preprečitev spekulacij z gradbenimi zemljišči; po sprejetju urbanističnih planov naj bi izključno pravico nakupa gradbenih zemljišč prepustili občinam. Boris Mikuš pa je pozdravil prizadevanja sindikatov za enotno stanovanjsko politiko v vsej Sloveniji in jih spodbujal, da se zavzemajo za industrijsko gradnjo stanovanj, brez katere ne moremo pričakovati več in cenejših stanovanj.

Predsednik RS ZSS Tone Kropušek je v svoji razpravi podprl vse tri predložene dokumente o stanovanjski politiki, zahteval pa je, naj bo njihovo besedilo jasnejše, konkretnije in ostreje. Predvsem pa se je zavzel za to, da bi sindikati potem, ko bodo ti dokumenti sprejeti, v polni meri izpolnjevali naloge, ki so si jih zadali na področju stanovanjskega gospodarstva.

Posebni komisiji (Dolga Boštjančič, Janko Brunet, Božena Čarič, Maver Jerkič in Stane Uhan) je plenum naročil, da pripravijo besedilo stališč RS ZSS o urejanju stanovanjskega gospodarstva. Uvodno besedo za razpravo o dopolnitvi slovenske ustave je podal podpredsednik RS ZSS Ivo Tavčar, ki je dejal, da so sindikalne organizacije podprle tako dopolnila zvezne, kakor tudi dopolnila republiške ustave. — V središču pozornosti so bili XXI, XXII in XXIII dopolnilo zvezne ustave in ustrezna dopolnila naše republiške ustave, v kateri pa v razpravah nismo uspeli vnesti toč-

nejših opredelitev, tako da smo vsaj v glavnem — omenjena dopolnila zvezne ustave samo pripisali v dopolnila naše ustave. Več uspeha je bilo pri opredeljevanju temeljnih organizacij združenega dela (TOZD), glede katerih je bilo predlagano, naj bi njihovi člani bili nosilci vseh samoupravnih pravic in dolžnosti tudi takrat, kadar TOZD ni priznan status pravne osebe. Prav tako je bilo predloženo, da se v ustavi določijo, katerih samoupravnih pravic sploh ni možno prenesti iz TOZD.

V razpravah je bilo med drugim zelo poudarjeno tudi vprašanje odgovornosti družbenopolitičnih organizacij (ZK, SZDL, sindikat), ki naj bi jim tudi ustavno omogočili vpliv na razvoj družbe. Sindikatom naj bi bila zagotovljena pobuda v zvezi z varstvom samoupravnih pravic delavcev in delovnih organizacij.

V razpravi o tej točki dnevnega reda je plenum med drugim podprl misel o ustavni opredelitvi vloge družbenopolitičnih organizacij, vendar pa je prevladalo mnenje, da bi o tem sklepali še v drugi fazi dopolnjevanja slovenske ustave, ko bi končno odločili tudi o tem, ali karže ustanoviti predsedstvo skupščine kot njen poseben organ.

Načelna mnenja in sugestije sindikatov v zvezi z ustavnimi dopolnitvami bo po sklepu plenuma oblikovala posebna skupina (A. Grahor, V. Kastelic, F. Sladič, M. Svab, I. Tavčar in P. Toš) v dokument, ki ga bo RS ZSS predložil republiški ustavni komisiji.

Ko je informiral plenum o novih ukrepih proti nelikvidnosti, ki jih pripravlja ZIS, je podpredsednik RS ZSS Jože Globačnik izrazil polno podporo sindikatov tem ukrepom. Dejal je, da so delavci odločno proti sedanjim razmeram, ko nesolidne delovne organizacije z neplačevanjem obveznosti ogražajo poslovanje podjetij, ki dobro gospodarijo. Po njegovem mnenju ukrepi ZIS, ki zadevajo zaostreno poravnavanje obveznosti družbenopolitičnih skupnosti in bank do gospodarstva, niso sporni, kazalo pa bi temeljito pretehtati tiste ukrepe, ki bodo še bolj zaostriili pogoje gospodarjenja (sprememba sistema amortizacije ter odprava zaščite osebnih dohodkov pred upniki). Glede sprememb zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka (kilometrine, dnevnice itd.) pa se sindikati strinjajo z našo zbornico, ki te spremembe odklanja, saj v Sloveniji tovrstne izdatke usmerjamo s samoupravnimi sporazumi. Tov. Globačnik je poudaril, da je možno sedanje gospodarske težave reševati le postopno, s premissijskimi ukrepi, ki bodo upoštevali realno stanje in možnosti, pri takšnih ukrepih pa moramo nato trdno vztrajati. Odločno moramo zaostriiti tudi sankcije proti vsem, ki izigravajo predpise, kazni za to izigravanje morajo postati tako ostre, da se to ne bo nikomur več izplačalo.

MILAN POGAČNIK

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Grafični delavci, ki delajo s svincom, imajo, kot smo slišali, pravico do določene količine mleka med delovnim časom. To naj bi bil preventivni zdravstveni ukrep. Zanima nas, ali je to res in kateri predpis to določa?

ODGOVOR:

Strojna stavnica L. P. — Ljubljana

Higienske in tehnične zaščitne ukrepe pri delu v grafičnih podjetjih predpisuje pravilnik o HTV ukrepih pri delu v grafičnih podjetjih iz leta 1947 (objavljen v Uradnem listu FNRJ 56/47), ki še vedno velja, v katerem pa ni zaslediti preventivnega ukrepa, za katerega sprašujete. Prav tako takega ukrepa ni zaslediti niti v Temeljnem zakonu o varstvu pri delu niti v ustreznem republiškem zakonu; zato vam, žal, na vprašanje ne moremo pritrdilno odgovoriti. Možno pa je, da nekatere delovne organizacije same v svojih samoupravnih aktih določijo, da imajo posamezni delavci na določenih delovnih mestih pravico do mleka med delovnim časom.

VPRAŠANJE:

MIRJANA LIPUŽIČ

S podjetjem sem sklenil štipendijsko pogodbo, v kateri je med drugim določeno, da moram ostati v podjetju po končani šoli

toliko časa, kolikor sem prejemal štipendijo. Zanima me, ali se pripravniški staž šteje v to dobo ali ne?

D. V. — Slovenj Gradec

ODGOVOR:

Menimo, da se vam v dobo, ki ste jo dolžni delati v podjetju po končanem šolanju, šteje tudi pripravniška doba, saj ste tudi v času pripravniškega staža v delovnem razmerju oziroma na delu v podjetju. Zato ni razloga, da se vam ta doba ne bi štela v čas dela, razen če morda ne bi bilo s pogodbo izrecno določeno, da se ne šteje.

M. LIPUŽIČ

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

ODGOVORNI SEBI IN DRUGIM

(Nadaljevanje s 1. strani)

med njimi predsednik RS ZSS Tone Kropušek, predsednik CO sindikata delavcev v prometu in zvezah Jugoslavije Jože Jager, predsednik Komiteja za promet pri Izvršnem svetu SRS Boris Vadjnal, predstavniki republik in pokrajinskih odborov sindikata delavcev v prometu in zvezah, predsedniki republikanskih odborov strokovnih sindikatov Slovenije in direktorji ter drugi predstavniki slovenskih prometnih podjetij.

Uvodni referat „Promet in zveze v nadaljnjem družbenem razvoju in naloge sindikata“ je prebral predsednik RO sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije Andrej Grahor, medtem ko je o poteku priprav na V. kongres sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije ter o pripravah na zvezni kongres, ki bo decembra v Skopju, poročal tajnik republikanskega odbora Jože Pečnik.

Podrobneje o delu in sklepih V. kongresa sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije bomo poročali v posebni izdaji DE naslednji teden.

Kdorkoli bi prisostvoval delu V. kongresa, ne da bi vsaj malo poznal raznovrstno in bogato aktivnost tega sindikata na področju gospodarjenja, razvoja samoupravnih odnosov, skrbi za človeka in varnosti v prometu, če naštejemo le nekaj vprašanj, bi zlahka prišel do zmotnega zaključka, da je bil V. kongres le formalnega pomena. Novi statut je bil namreč sprejet brez vsake razprave, načelni sklepi

pa le z malenkostnimi popravki in dopolnili. Z druge strani pa so razpravljavci iz vrst delegatov nanizali številne probleme, s katerimi se srečujejo njihovi kolektivi in o katerih predstavniki delovnih organizacij prometa in zvez zadnje čase tudi sicer spregovorijo ob sleherni priložnosti.

Vendar, pa je imel tak potek kongresa, gledano s formalne in z vsebinske strani, tudi svoje vzroke. Dva med njimi velja postaviti v ospredje:

V. kongres je v bistvu in v podrobnosti verifical stališča, sklepe, zahteve in mnenja, izrečena v času predkongresnih razprav, organiziranih po področnem načelu, zapisana pa v novem statutu in načelnih sklepih. Ker je bilo tako, dokumenti V. kongresa izražajo hotenja delavcev v prometu in zvezah; hotenja, ki jih je tudi treba uresničevati na način, kot ga zahteva članstvo sindikata. Volja delavcev pa je tisti najvišji zakon, katerega so tudi delegati soglasno podprli.

Dopolnila k ustavi SFRJ in k republikanski ustavi ustvarjajo pogoje in možnosti za pospešeno razreševanje problemov, ki so se kopičili in zaostrovali že precej časa. Odgovornost se vse bolj konkretizira in prehaja na republike ter tudi na delovne organizacije same. Ni se mogoče izgovarjati na nezaznavanje drugih ali višjih pristojnih organov, ampak je treba začeti in tudi končati najprej v lastnih vrstah.

Kljub vsestranski razpravi in upoštevanju navedena dejstva ve-

lja zapisati, da nadvse ugodno preseneča enotno izražena volja vseh delavcev prometa in zvez, da njihova dejavnost predstavlja samostojno gospodarsko dejavnost, ki se mora v lastnem interesu med seboj povezovati še bolj, kot se je doslej, v skupnem interesu pa odpreti bolj tudi proti ostalemu gospodarstvu in še širše, v medrepubliških in v mednarodnih okvirih, kajti stagnacija in nerazrešeni problemi prometa se nujno prenašajo na preostalo gospodarstvo in otežujejo njegovo povezovanje v državi in tudi v mednarodnih okvirih. Tako miselnost po drugi strani podpira in se zanjo vse bolj ogreva tudi preostalo gospodarstvo. Povezovanje torej kaže razvijati in ga krepiti. Pogoj za to pa je, da bi slovenska družba čimprej izoblikovala enotno in celovito prometno politiko, ki bo omogočila zagotovitev enakih pogojev gospodarjenja tudi za delovne organizacije v prometu in zvezah ter za sistemsko oblikovanje dolgoročnih sredstev za investicije v prometu. Samo po tej poti odpiranja in povezovanja v državi in preko njenih meja bi se končno Slovenija lahko uveljavila kot samostojna, suverena in vplivna ter priznana državna skupnost, k čemur težijo in kar želijo tudi kolektivi v prometu in zvezah. V tem smislu so delo in usmeritev V. kongresa sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije podprli tudi Tone Kropušek, Jože Jager in Boris Vadjnal, ki so tudi sodelovali v razpravi. M. G.

TERJAMO ENAKOVREDEN POLOŽAJ!

(Nadaljevanje s 1. strani)

zadovoljevanju potreb Slovenije tudi izkoriščanje mednarodnih prometnih razmer, samostojen nastop na trgu svetovnih prometnih storitev.

Ta dva koncepta pa se med seboj nenehno prepletata in drug drugega premagujeta. Tako si po eni strani z vsjo odločnostjo prizadevamo uveljaviti tako imenovano politiko slovenskega prometnega križa, po drugi strani pa kljub zagotovljeni družbeni intervenciji z beneficiranimi obrestmi ustavimo tako pomembno investicijo, kot je, denimo elektrifikacija proge Ljubljana - Maribor.

„Tudi v prometu samem ne moremo trditi, da smo brez napak,“ je povzel Andrej Grahor. „Večkrat odloča podjetniško-konkurenčni pogled o tem, kakšna stališča sprejmemo. Ali je res potrebna sedanja oblika odnosov med cestnimi in železniškimi transporterji in ali ne bi večje sodelovanje tudi v sedanjih razmerah zagotavljalo vsem večji kos kruha? Ali potrebujemo prav 28 cestno-transportnih podjetij...?“

Očitno je, da si svoje prometne politike še nismo izoblikovali. To bo slej ko prej treba storiti, kajti v nedogled ne bo več možno odlašati z rešitvijo tega vprašanja. Pri tem, pa sindikat delavcev prometa in zvez odločno zavrača vsa tista pojmovanja, ki v prometu vidijo le službo širšega družbenega pomena. Sindikat zahteva po besedah predsednika te organizacije tako prometno poli-

tiko, ki bo popolnoma zadostila domačim potrebam in kar najbolj izkoristila naše možnosti na svetovnem trgu. Družbeni dogovori tudi zagotavljajo učinkovito samoupravno pot za zaščito širših družbenih interesov pri usmerjanju bodočega razvoja in sredstev, zato ni prav nobenega razloga, da bi ta širši družbeni interes negiral samostojno gospodarjenje organizacij družbenega dela v prometu in zvezah, da bi iz samoupravljalcev naredil mezdne delavce.

Zatem pa je Andrej Grahor dejal: „Ko se zavzemamo za orisana načela slovenske prometne politike, kot integralnega dela jugoslovanske prometne politike, se po našem prepričanju zavzemamo za edino možno pot za izboljšanje življenja delavcev v prometu in zvezah, torej za osnovni cilj naše družbeno-politične organizacije in obenem za osnovni cilj celotne naše socialistične graditve. Gre torej za našo najbistvenejšo nalogo.“

Statistični podatki izpričujejo, da je produktivnost dela v prometu naše republike v minulem obdobju bistveno porasla. Ni pa možno trditi, da bi ta dvig produktivnosti v enaki meri vplival na porast standarda delavcev v prometu. „Čprav osebni dohodki v prometu na videz ne zaostajajo za povprečjem v gospodarstvu,“ je poudaril predsednik sindikata delavcev prometa in zvez, „pa moramo ugotoviti, da so zasluženi z bistveno povečanimi naporji, pogosto tudi v bistveno daljšem, ne-normalnem delovnem času in ob pretiranem izčrpanju življenjskih moči delavcev. Na enoto in obseg dela so torej osebni dohodki bistveno nižji.“ Te razmere pa so posledica najrazličnejših dejavnikov: za promet močno zaostrenih pogojev gospodarjenja, del ustvarjenega proizvoda v teh dejavnostih pa so že od prvih let obnove preliva v druge panoge gospodarstva. Zavaljo tega zaposleni v prometu v celoti podpirajo

prizadevanja za stabilizacijo gospodarjenja, hkrati pa terjajo, da se nekoliko bolj enakomerno porazdeli to breme.

Za tem je Andrej Grahor spregovoril o pomenu družbenega in samoupravnega sporazumevanja, ki zagotavlja znotraj velikih prometnih sistemov uspešno reševanje številnih problemov. Tako smo se že uspeli sporazumeti o minimalni materialni podlagi za kadrovske politike, o sredstvih za stanovanjsko gradnjo, o najnižjih in najvišjih sredstvih za oddih in rekreacijo, sporazumeli smo se o spodnji ravni osebnih dohodkov, s čimer smo si ustvarili družbeno merilo vrednotenja rentabilnosti proizvodnje, samoupravni sporazumi pa tudi pomenijo močno orožje v boju proti nezasuženim dohodkom in s tem proti socialni diferenciaciji.

„Posebej želim poudariti,“ je nadaljeval predsednik sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije, „da so sporazumi prinesli tudi javno priznanje dveh ključnih poklicev v prometu: voznika motornega vozila in cestarja. Ta dva poklica se ob razvoju modernih cest in modernega cestnega prometa razvijata in postajata strokovno vedno bolj zahtevna. Po naši oceni je vedno bolj nujno, da ju v celoti družbeno priznamo, obenem pa kot tudi za mnoge druge poklice prometa in zvezah uredimo javno priznano izobraževanje, ki bo, denimo vozniku, dalo še drugo potrebno strokovno znanje, ne le šoferski izpit ustrezne kategorije.“

Celoten sklop problemov pri urejanju življenjskih in delovnih razmer — od skrajševanja delovnega časa do beneficiranja delovnega staža, od stanovanjske politike, družbene prehrane do organiziranega oddiha predstavlja tudi v prihodnje temeljno usmeritev prizadevanj sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije. Problemi in stališča o rešitvah so znani, treba si bo le vztrajno prizadevati, da bi jih tudi razrešili. nn

inles
ribnica
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
NA KREDIT

diferencirana
uporabnost
baterij

ZMAJ

vam omogoča
optimalno
izkoriščanje energije

super

zlata — za zahtevne aparate

extra

srebrna — za navadne aparate

normal

črna — za razsvetljava

KAKO UČINKOVITO OBVEŠČATI SAMOUPRAVLJAVCE

JAVNA TRIBUNA

Javna tribuna je posebna vrsta sestanka, ki ne nudi več tolikšnih možnosti za komuniciranje udeležencev med seboj, kot jih nudi sestaneček. Njen namen je predvsem z izmenjavanjem mnenj in pregledov odkriti, kakšna so stališča posameznikov do določenega problema ali do določene tematike. Ker v mnogočem lahko predstavi razpoloženje določene skupine iz delovne organizacije ali izven nje in ker je lahko tudi dokaj polemična, menim, da je javna tribuna poleg sestanka ena izmed najbolj uporabljenih neposrednih oblik obveščanja zaposlenih.

Navadno organizatorji predvidene ali zaželene udeležence javne tribune pravočasno obvestijo in povabijo, ki jim je udeležijo. K temu sodi vsekakor tudi predčasna seznanitev s predvideno vsebino, tematiko in z nerazrešenimi vprašanji. Z dobro podanimi problemi, z zanimivim načinom osvetljevanja problemov, je mogoče povečati zanimanje za prisostvovanje na javni tribuni. In če v obvestilu in vabilu nakažemo poleg povedanega še to, kdo bo odgovarjal na vprašanja, je mogoče pridobiti tudi tiste potencialne interese, ki sicer nimajo navade sodelovati v razpravi, ker so po naravi preveč plahi in se držijo bolj v ozadju.

Na javni tribuni po navadi dajejo uvodne informacije, pojasnila in podatke strokovnjaki ali ljudje, ki jim je obravnavana tematika dobro znana. Mnogi med njimi si po navadi pomagajo tudi z različnimi pripomočki za ponazarjanje, kot so tabla, flanelograf, zidni listi, episkop, diapojektor, filmski projektor, makete in drugo. Zato je treba zagotoviti tak razpored udeležencev javne tribune, da uporabljena pomagala dobro vidijo.

In še nekaj je treba vedeti! Javna tribuna po navadi ne oblikuje sklepov. Organizator za poskrbi, da na najbolj primerne načine obvesti vse zainteresirane o poteku minule javne tribune, kdo je zagovarjal določeno mnenje ali trditve, kdo mu je ugovarjal in s čim. Za javnost take tribune je najprimerneje uporabiti interno glasilo ali interni občasnii bilten, seveda pa je mogoče seznaniti člane delovne skupnosti tudi na druge načine, kot so na primer letaki, oglasne deske in razglasni sistem z ozvočenjem.

Glede na potek razprave se organizator javne tribune lahko odloči za štiri glavne vrste te oblike neposrednega komuniciranja in obveščanja, ki jih je profesor Jože Valentinčič takole opredelil: 1) klasična razprava o obravnavani tematiki ali zadevi, 2) javni intervju, 3) panelna razprava in 4) razprava „vi vprašujete — mi odgovarjamo“.

KLASIČNA RAZPRAVA

Pri klasični razpravi o enem ali več sproženih problemov sedi za predavateljsko mizo več oseb, ki odgovarjajo na posamezna vprašanja udeležencev in ki sodelujejo v razpravi. Uvod v razpravo mora biti prilagojen stopnji seznanjenosti prisotnih s obravnavano tematiko, nikakor pa ne sme biti preveč razvlečen. Če organizator meni, da je stopnja seznanjenosti predvidenih ali zaželenih udeležencev prenizka in jim ne omogoča, da bi se plodno vključevali v razpravo, jim mora to omogočiti s pravočasnimi predčasnimi informacijami. Le tako je mogoče namreč javno tribuno s pridom uporabiti za kontroliranje ali soočanje in medsebojno usklajevanje različnih stališč ter pogledov, za boljše seznanjenost udeležencev in za njihovo soglasanje z morebitnimi predvidenimi akcijami. Če niste večji javnega nastopanja in vam to povzroča težave, poskušajte samokritično analizirati to svojo večšino. Odgovorite si na vsako izmed zastavljenih vprašanj. Če na katero ne morete odgovoriti z „ne“, je to znak, v čem bi se morali v bodoče obvladovati in na kaj bi kazalo paziti! Vprašanja pa so: 1. Ali govorim prehitro? 2. Ali govorim prepočasno? 3. Ali je moj govor monoton, brez glasovnih variacij in menjavanja ritma? 4. Ali jecljam? 5. Ali uporabljam preveč očite dialektne značilnosti? 6. Ali se med govorjenjem ob časa do časa zaustavljam z vzkliki, vzdihli ali miselnimi premori, ki so predolgi? 7. Ali leno izgovarjam posamezne stavčne sestavine oziroma nerazločno oblikujem besede? 8. Ali na koncu stavkov moj glas slabi, ker mi zmanjkuje sape? 9. Ali govorim z nosnim prizvokom? 10. Ali imam navado ponavljati vsakdanje in obrabljene

faze, kot so na primer „verjemi mi“, „vidite“, „torej“ in drugo? 11. Ali sem boječ oziroma plašen? 12. Ali sem preveč samozavesten oziroma prisiljen, nenaraven? 13. Ali se držim okorno?

JAVNI INTERVJU

Javni intervju je dokaj soroden klasični razpravi, ima pa težišče v razgovoru, v odgovorih na vprašanja in ne v razpravi. Taka oblika javne tribune ima precej podobnosti z radijskim ali televizijskim intervjujem. Za predavateljsko mizo so različni strokovnjaki in specialisti ter družbeno priznani ljudje, ki jim vodja intervjuja zastavlja vprašanja deloma po vnaprej dogovorjenem zaporedju deloma pa tudi spontano. Udeleženci javne tribune lahko sproti zastavljajo vprašanja bodisi ustno ali pismeno. Da taka oblika obveščanja ohrani svojo posebnost, komunikacijsko vrednost in mikavnost, morajo biti odgovori sodelujočih kratki, zanimivi in prilagojeni izobrazbeni ravni udeležencev.

PANELNA RAZPRAVA

Panelna razprava je dinamična oblika debate in boja mnenj pa tudi vsestranskega osvetljevanja obravnavanih vprašanj. Za mizo razpravljajo izbrane osebe, udeleženci pa se postopoma vključujejo v razpravo in zastavljajo vprašanja ali odgovarjajo nanje. Za mizo so navadno zbrani zagovorniki nasprotujočih si stališč in pogledov. Med njimi prihaja do ostreje razprave, ki razgiba in spodbudi tudi udeležence javne tribune, da se glede na povedano in ute meljeno oprečujejo in sodelujejo v polemiki. Nevarnost tako zasnovane tribune pa je v tem, da lahko ob koncu prevladajo tudi manj napredna ali manj sprejemljiva stališča, če jih zagovarjajo bolj večji zagovorniki. Zato mora organizator na to paziti in se pred takšnimi možnostmi na primerne načine zavarovati.

RAZPRAVA „VI VPRAŠUJETE — MI ODGOVARJAMO“

Taka razprava je oblika javne tribune, ki se je obnesla še posebej v funkcionalnem izobraževanju odraslih. Uporabna je zlasti za pojasnjevanje zaključnega kroga vprašanj. Je to oblika javne posvetovalnice, zato morajo tisti, ki odgovarjajo na postavljena vprašanja, dobro obvladovati svoje področje in pri odgovorjanju računati na reakciji udeležencev.

DUŠAN REBOLJ

PRIHODNJIC: PREDAVANJE

KNJIŽNE NOVOSTI

Državne založbe Slovenije

Mira Mihelič: OGENJ IN PEPEL

Najnovejši prozni tekst Mire Miheličeve posega v čas druge svetovne vojne, posebej pa se pisateljica ustavi ob problemu meščanstva v vsakem revolucionarnem obdobju.

205 strani, cena: pl. 52 din.

Ciril Zlobec:

ČUDOVITA PUSTOLOVŠČINA

V antologijski zbirki »Čudovita pustolovščina« so poleg izbora iz pesnikovih dosedanjih pesniških zbirk tudi pesmi iz njegovega najnovejšega obdobja.

152 strani, cena: pl. 38 din.

Dr. Dušan Vejnovič:

OD PLEMEN DO NARODOV V AFRIKI

V zbirki »Moderna družba« je izšla doktorska disertacija dr. Vejnoviča, »Od plemen do narodov v Afriki«. Narodnoosvobodilna gibanja afriških ljudstev so se in se razvijajo v popolnoma drugačnih razmerah, kot jih poznamo iz zgodovine evropskih narodov. Knjiga, ki je napisana pregledno in tehtno, bo bralcem zanesljivo pomagala k lažjemu razumevanju zapletenih in na videz nasprotujočih si pojavov na »črnem kontinentu«.

272 strani, cena: pl. 75 din.

Dr. Fran Pediček:

VOZLI DRUŽINSKE VZGOJE

Knjiga dr. Pedička poskuša poučiti bralca, kako v današnjem času doseči zadovoljive in zaželeno uspehe na področju vzgojanja in poučevanja mladih.

296 strani, cena: kart. 45 din.

Aleksander Solženicin:

EN DAN IVANA DENISOVIČA

Zaradi velikega povpraševanja po knjigah lanskoletnega Nobelovega nagrajenca za književnost je založba poslala na trg razširjeno izdajo Solženicinovih novel. Kot posebnost te knjige omenimo bogato dokumentacijo, korespondenco in krajše zapise, ki so zbrani v drugem delu knjige. Med dokumentacijo bo našel bralec tudi odgovore in uradna poročila ob Solženicinovi izključitvi iz Zveze sovjetskih pisateljev. Knjiga ima tudi izčrpno spremno besedo Franceta Klopčiča.

344 strani, cena: pl. 78 din.

Blaga Dimitrova: NA POTI K SEBI

Na poti k sebi je tretji roman znane bolgarske pisateljice, ki jo v slovenščini poznamo že po delu Odklon srca. Po svojih umetniških kvalitetah je to vsekakor tekst, ki sodi v reprezentativno zbirko svetovne literature »Moderni roman«.

476 strani, cena: pl. 90 din.

UVOD V IKEBANO

TRAJNA IKEBANA

To sta najboljša priročnika za začetnike, ki se poskušajo v umetnosti urejanja svežih in posušenih cvetic. Prva knjiga ima 56, druga pa 64 strani; cena posamezne knjige: kart. 50 din.

MOJ OTROK

MOJA VSAKDANJA SKRB

To je priročnik za mlade matere, ki ga je priredila založba Better Homes & Gardens v sodelovanju s skupino najboljših ameriških pediatrov. Priročnik obravnava celoten otrokov razvoj od rojstva do šestega leta življenja.

248 strani, cena: kar. 100 din.

Knjige dobite v vseh knjigarnah in pri zastopnikih založbe. Pri večjem nakupu nudi založba možnost obročnega odplačevanja. S priloženo naročilnico lahko naročite knjige pri upravi

DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE
61000 Ljubljana, Mestni trg 26

NAROČILNICA

Obvezno naročam naslednje knjige: .....

Znesek din ..... bom poravnal
— takoj
— v ..... mesečnih obrokih po 40 din.

Knjige mi pošljite na naslov:

— stalnega bivališča
— na kraj zaposlitve

(Neustrezno, prosimo, prečrtajte!)

Kraj in datum: .....

Podpis: .....

NASLOV NAROČNIKA:

Ime in priimek: .....

Kraj: .....

Ulica: .....

Uslužben pri: .....

Govorijo delavci Alpske modne industrije Almira

Delavce Alpske modne industrije ALMIRA Radovljica smo vprašali, kako ocenjujejo pobudo slovenskih sindikatov, naj bi znašali do konca leta najnižji zasluzki 1000 dinarjev mesečno za normalno delo v rednem delovnem času, ter kje, po njihovem mnenju, v delovni organizaciji še obstajajo možnosti, da bi ta cilj čimprej dosegli. Odgovorili so:

URŠKA VIDIC, zaposlena pri prevzemu in prodaji blaga; dosedanja zasluzek približno 1300 din mesečno; preživlja sebe in enega otroka (prva z leve): „Prav je, kar zahteva sindikat; prav je, da se vsaj on potegne za delavce! Dokler ne bomo vsi združeni pod eno streho, ne vidim prave možnosti, da bi se kaj prida lahko spremenilo. Ko pa bo v tovarni pod streho naš novi obrat, bi morali doseči bistvene premike. Mislim na to, da bodo odpadli nepotrebni transportni stroški, da ne bo še drugih sitnosti, ki zdaj nastajajo zaradi razdrobljenosti, da bo organizacija dela na splošno boljša.

Potem, če bodo učinki, bi tudi zasluzki morali biti boljši; se morda motim? „

JANJA CIZEJ, končna pregledovalka izdelkov, z možem in svojim osebnim dohodkom kakih 1150 do 1200 din skrbita sama zase (druga z leve): Pobuda sindikatov se mi zdi v redu. Narobe pa je to, da življenjski stroški prehitro naraščajo in da se sindikat, ob naraščanju draginje, ne zavzema tudi za ustrezno višje zasluzke, saj je tisočak danes že tako malo vreden. Glede razmer v naši tovarni bi rekla samo to-le: moralo bo miniti še nekaj časa, da se bo proizvodnja v novem obratu povsem utekla. Potem ne bo več prihajalo do nepotrebnih zastojev, blago bo hitreje prihajalo iz pletilnice v šivalnico. Tako bo delo lahko teklo bolj enakomerno, pa tudi vplivati bo mogoče, da bi bila organizacija dela taka, kot naj bi bila v sodobni tovarni. Učinek takega dela pa bi se lahko izrazil tudi v višjih osebnih dohodkih.“

MARJANA HROVAT, pletilja na motornih pletilnih strojih; samska,

dosedanja zasluzek med 1150 in 1200 din mesečno (tretja z leve): „Če bi imela družino in bi bila sama zaposlena, ne vem, kako bi jo preživljala z denarjem, ki ga dobim, kaj šele s tisočakom, kot ga zahteva sindikat. Skratka: ob sedanjih draginjah, ki venomer naraščajo, bi se sindikat moral zavzemati tudi za večje osebne dohodke. V naši tovarni pa po mojem prepričanju ni toliko kritična višina zasluzkov, kot to, da delamo v petek in svetek, na tri izmene. Na srečo ob tem, ko se vsake tri dni urnik spremeni in ko se je treba odpovedati marsikateri nedelji, dosegamo še kar lepe rezultate. Zato imam upanje, da bomo sčasoma lahko nakupili toliko strojev, da bo lahko odpadlo delo v nočni izmeni in da bomo, ker so novi stroji zmeraj boljši od prejšnjih, dosegli tudi večje proizvodne rezultate. Oboje pa je pogoj, da bomo zaposleni zadovoljni in pripravljeni za večje delovne napore, za bolj intenzivno delo, katerega rezultat se mora poznati tudi pri osebnem dohodku.“

MILA MEŽEK, likarica; mesečni zasluzek približno 1300 dinarjev; možem, ki je zaposlen, skrbita za dva otroke (desno): „O pobudi sindikatov samo dobro! Imam pa prvo pombo, da bi se sindikalna organizacija v našem podjetju morala bolj približati članstvu. Pogosto bi se radi s kom pogovorili, se komu potožili ali vprašali za nasvet ali pojasnilo. Sindikat bi bil, po mojem mnenju, da bomo bolje organizirali proizvodnjo, da ne bo več toliko začasnih premestitev k drugemu delu, kateremu se moraš šele privaditi in zato slabše dosegaš normo, slabši zasluzki. Drugič pa gre za to, da bomo morali šele izboriti, da bodo nove, tehnične norme take, da jih bomo lahko dosegali in da bo delo vrednoteno tako, da bo tudi zadnji delavec, če bo le izpolnil svojo dolžnost, zasluzil vsaj tisočaka na mesec.“

Naloga je izpolnjena

15. novembra, ko bo spet plačilni dan, nihče izmed 590 delavcev Alpske modne industrije »Almira« Radovljica ne bo prejel manj kot tisočaka, če bo le opravil normalno delovno dolžnost

Izmed 590 delavcev Alpske modne industrije ALMIRA iz Radovljice je zadnje mesece prejelo manj kot tisočaka na mesec prejelo kakih sto delavcev. Petnajstega novembra, ko bodo izplačali zasluzke za oktober, nihče ne bo prejel manj kot tisočaka če bo izpolnil svojo delovno dolžnost in opravil predpisano število delovnih ur. Tako se namreč glasi sklep zadnje seje delavskega sveta v Almiri, na kateri so izglasovali spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in s katero se osnove stalnega dela osebne dohodka pri prvih treh kategorijah zaposlenih — v glavnem so vanje razvrščeni proizvodni delavci — zvišajo za 17 %, pri vseh drugih kategorijah pa za 15 %. Drugače rečeno: če je doslej znašala najnižja osnova osebnega dohodka 750 dinarjev, bi „po novem“ dosegla 878,34 din mesečno. Če k tej osnovi prištejemo poprečno presežanje delovne obveznosti za 20 %, to pa je za Almiri normalno, preprost račun pove, da ob normalnem izpolnjevanju obveznosti dejansko nihče ne bo prejel manj kot tisočaka na mesec. Pri tem bi ALMIRA od sedanjega poprečnega zasluzka 1187 dinarjev že pri novembrskih izplačilih dvignila poprečno osebnih dohodkov na približno 1380 din ter tako „ujela“ korak z drugimi kolektivi svoje stroke v občini.

Če je torej ALMIRA že tako daleč, da bo zdaj izpolnila nalogo, ki so jo tudi predno postavili slovenski sindikati, da namreč noben slovenski delavec konec letošnjega leta ne bi smel zasluziti manj kot tisočaka, ostaja še odgovor na vprašanje, kako so ta cilj tudi dosegli. Vodja splošnega sektorja Ivan Cerkovnik nam je v zvezi s tem povedal naslednje:

„V našem podjetju smo bili pred izredno težavno nalogo, kako hkrati uresničevati program modernizacije in kako proizvodnim rezultatom ter naraščajočim življenjskim stroškom ustrezno prilagajati višino osebnega dohodka. Še zlasti pa je bila naša naloga težka zaradi

tega, ker smo ljudem obljubili, da gradnja novih prostorov, v katere že selimo dislocirane obrate, ne bo bistveno vplivala na osebne dohodke, oziroma si bomo zategovali pasove le krajši čas in nato vse poračunali v obliki zvišanih zasluzkov.

Novi prostori nas z opremo vred veljajo kakih 12 milijonov dinarjev, tri četrtine teh sredstev pa smo zbrali z začasnim zadrževanjem osebnih dohodkov. Že pred začetkom gradnje smo začeli uvajati, lani pa dokončno v vseh naših obratih tudi uvedli obratovanje v štirih izmenah. Hkrati smo poskrbeli tudi za druge, v tedanjih razmerah možne organizacijske, teh-

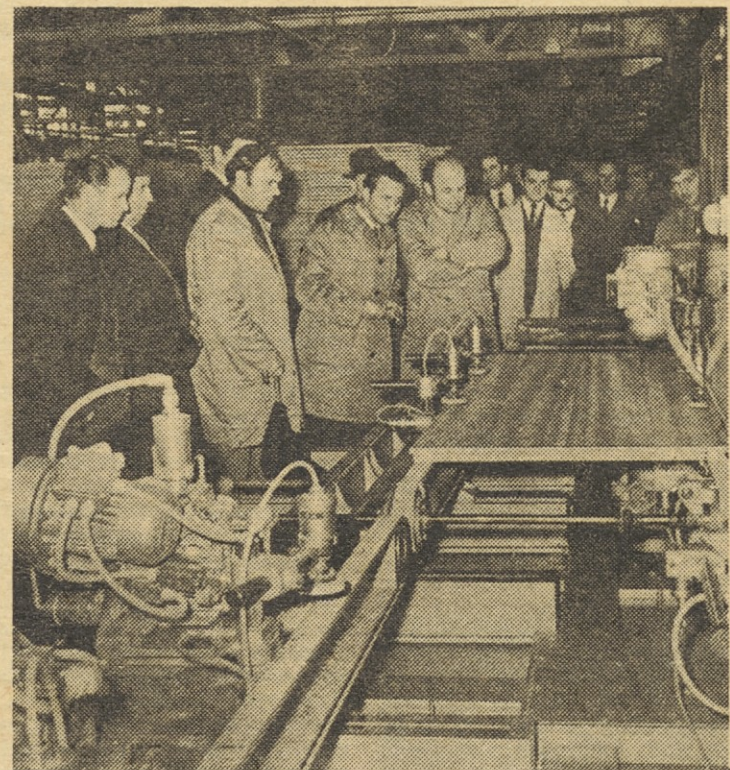
nične in druge izboljšave v proizvodnji. Rezultat tega je, da se je v prvih devetih mesecih letos v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta povečala proizvodnja ob sicer nespremenjenem številu delavcev za kakih 30 % in da je bila realizacija prejšnjega meseca enaka celoletni realizaciji naše tovarne pred petimi leti. Poslovni rezultati so nam torej omogočili, da smo se lahko odločili za sedanje zvišanje osebnih dohodkov, po katerem — ob enaki storilnosti kot doslej — nihče ne bi smel zasluziti manj kot tisočaka na mesec.

Naši obrati, doslej raztreseni v Lescah in Radovljici, se zdaj že selijo pod novo streho. Z novim letom naj bi bilo selitve konec. Že zdaj, čeprav še nismo „kompletni“, pa izvajamo priprave za prehod na tehnične normative dela, s čimer želimo še bolj izkoristiti naše zmogljivosti. Pogoj za to bo seveda tudi boljša organizacija dela in proizvodnje, od katere v spremenjenih razmerah tudi veliko pričakujemo. Kljub temu pa pravih učinkov ne bi bilo, če

novim, tehničnim normam ne bi ustrezno prilagodili tudi sistema delitve osebnih dohodkov. Lahko povem, da bo okrog novega leta pripravljen tudi novi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, s katerim bomo glede na novo organizacijo dela in upoštevanje spremenjenih načrtov merjenja delovnih učinkov — novo ovrednotili vsa dela.

Naj povzamem: sedanje, bistvu linearno zvišanje zasluzkov je pomenilo izpolnitev dolga do kolektiva, ki je nekaj časa vztrajal na nižjih osebnih dohodkih, da bi si zato hitreje ustvaril boljšo materialno osnovo svojega dela. Jasno je, da ob višjih zasluzkih po spremenjenem pravilniku tudi pričakujemo določeno povečanje delovnih učinkov. Vendar pa je bila sedanja sprememba pravilnika o delitvi osebnih dohodkov vseeno samo stopnica do bistveno objektivnejšega nagrajevanja po delu; skratka, do novega sistema delitve, ki šele nastaja in kga bomo zaradi spremenjenih delovnih in drugih razmer lahko uveljavili šele v naslednjem letu.“

Milan GOVEKAR

FOTO VEST

Tone Kropušek v Inlesu

Ob svojem nedavnem obisku v ribniški občini je Tone Kropušek, predsednik slovenskih sindikatov, obiskal tudi ribniško lesnoindustrijsko podjetje Inles, kjer proizvajajo vse vrste stavbnega pohištva. Predsednik slovenskih sindikatov se je v tej tovarni zanimal predvsem za organizacijo proizvodnje in tehnološki proces. Na našem posnetku ga vidimo, kako si ogleduje delovanje enega najodobnejših strojev za proizvodnjo stavbnega pohištva. — FOTO: D. MOHAR

EXCORRADO

TONIC WATER

... v jugoslovanskih sindikatih

PREVEČ
IZGUBLJENIH DNI

SRBIJA

Na skupni seji gospodarskega zbora mestne skupščine Beograda, upravnega odbora Gospodarske zbornice in mestnega sindikalnega sveta so se udeleženci lahko seznanili z nekaterimi presenetljivimi podatki. Tako je v minulem letu vsak zaposleni Beograjec preživel na bolniškem dopustu kar 22 delovnih dni, zavoljo česar je gospodarstvo tega mesta izgubilo več kot 7,5 milijona delovnih dni; izražena v dinarjih znaša ta škoda več kot milijardo in 25 milijonov novih dinarjev! Pa še nek drug podatek preseneča: v Beogradu namreč živi več kot 38.000 delovnih invalidov, od katerih pa bi se lahko le vsak šesti usposobil za lažje delo. Zavoljo nepazljivosti pri delu, zavoljo omalovaževanja predpisov o varnosti pri delu je v minulem letu izgubilo življenje 19 oseb.

Med vzroki za take razmere so udeleženci posveta omenjali dejstvo, da varstvo pri delu vse premalo obravnavamo z znanstvenega stališča, da primanjkuje finančnih sredstev za razvoj služb za varstvo pri delu in za opremljanje disperzerjev za medicino dela. Zato so udeleženci posveta predlagali, naj bi delovne organizacije v ta namen združevale svoja sredstva in tako s skupnimi močmi zagotovile varnejše delo.

 SPLOŠNO MIZARSTVO
MG grosuplje

Vsem občanom občine Grosuplje čestitamo za občinski praznik ter jim želimo še mnogo delovnih uspehov!

Hkrati priporočamo tudi naše kvalitetne usluge.

 Hrvaško
letalstvo

Hrvaška se pripravlja da bi do 1975. leta dobila lastno letalsko družbo za prevoz potnikov. V ta namen nameravajo vložiti v letališča in letalsko floto 450 milijonov dinarjev. Pričakujejo, da bodo lahko startali spomladi leta 1973. Konec srednjeročnega obdobja naj bi ta družba imela 3 do 4 potniška letala, najverjetneje DC-9, solidno kadrovske osnovo in modernizirana letališča.

ZVIŠALI SO OBRESTI

V BiH so po hitrem postopku sprejeli zakon o dodatnih obrestih za hranilne vloge in devizne račune občanov. Prvi tovrstni zakon pri nas določa,

da znaša dodatna obrestna mera za hranilne vloge in vpogled 0,5 %, za vloge, vezane na 13 mesecev, če niso namensko oročene - 1,5 %, in na vloge, ve-

zane več kot 24 mesecev 2,5 %. Sredstva za dodatne obresti bodo zagotovile republike in občine.

Hranilne vloge v BiH znašajo približno 2,2 milijarde dinarjev, od tega 500 milijonov v devizah. Po teh ukrepih pričakujejo, da bodo hranilne vloge v BiH že v prihodnjem letu narasle za kakih 800 milijonov dinarjev.

Kako bomo proti inflaciji ukrepali v Sloveniji, pa še ni informacij!

PIK

Cilj: 400 ladij

Letos je jugoslovanska trgovska mornarica dobila samo 5 novih ladij. V juniju smo imeli 280 ladij z nosilnostjo 1.453.994 bruto registrskih ton. Zaradi nerešenih problemov carin in kreditiranja morajo naša podjetja kupovati ladje v tujini, naše ladjedelnice pa graditi ladje za tuje kupce. Zaradi tega so se pomorci odlo-

čili, da bo njihova delegacija v kratkem obiskala predsednike izvršnih svetov Hrvatske, Slovenije in Črne gore, ker je flota koncentrirana v teh republikah. Po njihovem mnenju morajo v novih razmerah razen federacije tudi republike prispevati k hitrejšemu obnavljanju flote, tako da bi do leta 1975 dosegli planirano število 400 ladij.

Lepo, da glasujete za samoprispevek. Samo še diskretno vprašanje: ali imate denar?

ZAKAJ ŽELJE ZA STARIMI ODNOSI?

Samo čisti računi lahko zagotove učinkovit razvoj narodov in narodnosti pa tudi države kot celote

Čeprav smo z novostmi v zvezni ustavi dokaj natanko opredelili nove, bistveno zožene pristojnosti zveze in razširjene dolžnosti in pravice republik in pokrajin, prepri o medrepubliških ekonomskih in družbenih odnosih v Jugoslaviji še niso potihnil. Še naprej smo pričča nerazumevanju ali neupoštevanju sprejetih ustavnih amandmajev, ponekod pa celo šovinističnim izpadom, ki lahko mednacionalne odnose samo zastrupljajo, namesto da bi jih krepili.

Zastavlja se torej vprašanje, zakaj toliko razburjanja v času, ko si prizadevamo dokončno urediti materialne odnose med republikami. Odgovora nanj pa ni treba iskati z lučjo. Tiste družbenopolitične skupnosti, ki so živele na račun pomoči iz zveznega proračuna, se čutijo ogrožene, odkar se ne steka več toliko denarja v zvezno blagajno. In tako si želijo povratek nazaj, v čase nejasnih računov, čeprav na škodo demokratičnim odnosom, ki jih uveljavljajo novi ustavni amandmaji.

Ali so takšne težnje upravičene?

Znano je, da je v povojnem obdobju celotna Jugoslavija dosegla izreden gospodarski razvoj, ki je omogočil, da smo se uvrstili med srednje razvite države. Ta razvoj ni mogel biti v vsakem obdobju enako intenziven; stopnja rasti v posameznih obdobjih in na posameznih področjih je bila različna. Ob vseh težavah, ki jih je morala premagovati novo nastajajoča družbena skupnost, smo še posebno pomembne uspehe dosegli pri razvoju gospodarsko manj razvitih območij. Vsi jugoslovanski narodi so tak razvoj zavestno sprejeli v svoj politični program in ga uzakonili v svoji ustavi. Takšen razvoj smo lahko dosegli le zato, ker doslednouveljavljamo načelo večjih obveznosti za tiste, ki več imajo. Zato relativno več prispevajo tisti, ki imajo večjo gospodarsko osnovo, kar pa ne pomeni, da so prizadeti pri možnostih svojega lastnega razvoja. Te možnosti so kljub temu lahko še vedno ugodnejše. Upravičeno pa smo začeli ugovarjati etatističnemu zbiranju in razporejanju sredstev

za pospeševanje manj razvitih republik in pokrajin, saj le-to ni obrodilo vedno najboljših ekonomskih in družbenih sadov.

Čeprav lahko slišimo glasove, da posvečamo kot skupnost jugoslovanskih narodov manj razvitim vse manj skrbi, obstaja vendarle neizpodbitno dejstvo, da je hitrejši gospodarski razvoj manj razvitih območij nujni sestavni del družbeno-ekonomske politike Jugoslavije. Vendar pa se kaže zavzeti za takšne metode uresničevanja te politike, ki bodo ustrezale našemu samoupravnemu sistemu. Pri tem je nujno, da so podatki, ki zadevajo razvoj posameznih republik, pokrajin in celotne države, celoviti, javni, sproti objavljeni in strokovno analizirani. V nasprotjem primeru se porajata nezaupanje in dvom, upravičena zahteva po jasni sliki o medsebojnih odnosih pa omogoča in tudi sprošča najbolj skrajne zahteve po objavi „čistih“ računov in podatkov o „vseh“ tokovih preliivanja sredstev, čeprav tega ni mogoče izračunati niti strokovno niti glede na naš enotni sistem in prostor.

Da bi se izognili stvarnim osnovam porajanja nacionalizma, moramo torej v sistemu pospeševanja razvoja gospodarsko manj razvitih nujno odpraviti vse tiste elemente, ki so zadrževali uveljavljanje ekonomskih zakonitosti na tem področju. Dopolnilna sredstva, ki se zagotavljajo za pospešen razvoj manj razvitih, morajo temeljiti na kreditni osnovi, odgovornost za pospešen razvoj pa morajo nositi v celoti republike same.

Razvoj proizvodnih sil in samoupravnih proizvodnih odnosov je že dosegel stopnjo, ko je razvoj delovnih skupnosti ter narodov in narodnosti Jugoslavije odvisen od njih samih in od njihovega povezovanja in sodelovanja z drugimi za uresničevanje temeljnih, zgodovinskih interesov delavskega razreda. Navsezadnje je to zapisano tudi v novih ustavnih amandmajih. Zakaj torej terjati povratek starih odnosov, čeprav smo že uzakonili nove?!

V. B.

NEREDNA POMOČ

Republike in pokrajine neredno in počasi vplačujejo sredstva obveznega posojila v sklad za kreditiranje razvoja manj razvitih republik in pokrajine Kosovo. Tako bi moralo letos biti v skladu 3.138 milijonov dinarjev, od 13. 9. pa je vplačanih samo 1.064 milijonov dinarjev ali tretjina predvidene vsote. Počasno stekanje sredstev v sklad povzroča nerazvitim republikam in Kosovu velike težave.

Tudi v Srbiji usmerjanje delitve

V Srbiji so te dni začeli razpravo o družbenih dogovorih za usklajevanje delitve dohodka, končali pa naj bi jo do konca letošnjega leta. Uredili naj bi predvsem ravnanje delovnih organizacij pri določanju razmerja med sredstvi za osebne dohodke in sredstvi za sklade. Iz predloženega osnutka družbenega dogovora je razvidno, da se že 90 % gospodarstva Srbije ravna po določenih zakonitostih v delitvi, v prihodnje pa naj bi preudarno delilo dohodek vse srbsko gospodarstvo. Zako-

nitost je v tem, da je glede na večji skupni dohodek na delavca večje tudi vplačevanje v sklade in obratno. Višina skupnega dohodka na delavca se v pretežnem delu gospodarstva Srbije giblje med 46.000 in 11.000 dinarjev letno. Najuspešnejše organizacije v pretežnem delu gospodarstva dosegajo 2,3-krat večji dohodek od povprečnega, manj uspešne pa samo 57 % povprečja. Interna delitev pa znaša v povprečju 33:57 v korist osebnih dohodkov.

TE DNI
SO REKLIČlan IS SRS BOR
VADNJAL v razpravi rep
bliške skupščine:

„Verifikacijska komisija je sedaj obravnavala 50 sporazumov; 39 sporazumov, ki zajemajo kakih 70 % zaposlenih, pa je že verificala. K nekaterim sporazumom je dala soglasje časovno omejitvijo - pridržala je namreč pravico, da bo po zaključnih računih za leto 1971 njih ponovno razpravljala in preverjala njihovo delovanje.

Iz doslej verificiranih sporazumov je videti, da delovne organizacije skrbijo za stalno širjenje materialne baze organizacij z namenom ženege dela. To se odraža v določilih o minimalni akumulaciji, katero se opredeljuje večina podpisnic. Imamo pa tudi sporazume, ki določajo, da se delovno razmerje nikakor ne sme poslabšati, ter sporazume, ki zagotavljajo večje izločanje sredstev za materialno podlago združenega dela kot doslej.

Pri snovanju samoupravnih sporazumov se je pokazala velika kreativnost pa tudi široka pobuda pri oblikovanju izvirnih določil. To je opaziti pri opredeljevanju do vrednotenja dela na podlagi kalkulativnih osebnih dohodkov, težavnosti dela, zlasti pa v različnih merilih za faktor stimulacije. Nekatera vprašanja bodo podpisniki sporazumov dodatno proučili in jih dopolnili na podlagi novih argumentov, kar kor so se že do sedaj zavezali.

Omogočili bomo, da bo vsaka organizacija združenega dela lahko spoznala tudi druge sporazume in preverila, kako delujejo. Družbeno-ekonomsko in politično bodo torej sporazume dokončno ovrednotili in ocenili organizacije združenega dela, ki bodo lahko same presodile, ali norme in merila sporazumov resnično zagotavljajo izvajanje zakona in družbenih dogovorov.

Lahko ugotovimo, da so skupne komisije delovnih organizacij za pripravo sporazumov in vsi slovenski delavski razred pokazali izredno zrelost pri realizaciji temeljnih ciljev samoupravnega sporazumevanja. To ponovno potrjuje zahtevo naših ljudi, da je treba to izjemno občutljivo ekonomsko in politično področje urediti tako, da se bomo tudi v praksi čim bolj približali načelu: za enako delo vsaj približno enako plačilo.“

Član izvršnega biroja predsedstva ZKJ STANE DOLANC na seminarju za sekretarje komitejev:

„Danes mnogim ni jasno, v čem je v Jugoslaviji problem nacionalizma. Tisto, kar imajo nekateri za nacionalizem, v resnici niti drugi kot progresivna gibanja. To se dogaja tudi v Zvezi komunistov. Pomen nacionalnega vprašanja in njegova vsebina danes sta izredno važna.

Mislim, da je Zveza komunistov v svojih programskih načelih in s svojimi pobudami za sprejem novih ustavnih dopolnil na tem področju storila revolucionarne korake v skladu z našimi potrebami, pogoji in sposobnostmi. Prav zato pa ni v interesu niti Zveze komunistov niti delavskega razreda Jugoslavije oziroma delavskega razreda vsakega od naših narodov in narodnosti, če skušajo danes nekateri skozi nacionalno vprašanje zastreti razredno vsebino naše revolucije in zreducirati osnovne probleme naše družbe na nacionalno vprašanje.“

 BREST
POHISTVO

Industrija bombažnih izdelkov - Kranj

 SPECIALIZIRANA TOVARNA JAKUART (žakart) DEKORATIVNIH TKANIN
IN GRADLOV

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Nezasišano! Pa saj ne more biti res! vzklikne sekretar zavoda za raziskovanje splošne družbene inertnosti in se sede v naslonjač. — Da imamo mi v nadgradnji štirikrat večje nepokrite obveznosti kot gospodarstvo in da smo glavni krivci za sedanjo nelikvidnost? Nemogoče!

Pa vendar; kjer je dim, je tudi ogenj. Novinarji bi si kaj takega že ne smeli izmisliti in privoščiti. Nekje se nekaj kuha proti

čisto pozabil. Prosim, spomnite me ob priliki. Pa Franceta!

— Tovariš France je dobil obisk. Bife ne dela, zato sta šla s tistim tovarišem nekam posedet. Ne vem kam.

— Tako? A kdo je sploh tu, vas vprašam, tovarišica Tončka? Saj ta hiša je prava norišnica!

— Slučajno sem samo jaz tu, tovariš sekretar, kar pa mi zelo narobe hodi, ker mi danes potече registracija. Sem hotela poprositi Mimico, da bi malo popazila na telefon in vas, pa je ni v sobi. Aha, že vem, kje je. Včeraj je tožila, da jo boli zob; najbrž je šla k zobozdravniku.

— Danes bo s tem konec! znenada zavpije sekretar zavoda za raz-

Končno zares

nam. To ni pošteno! Le zakaj se takšne podatke tako dolgo skriva, nato pa lop po nas, kot strela z jasnega! Le kaj se kuha?

Navsezadnje: nekaj je res! Ljudje hodijo v zavod in ven, kot da so v čakalnici, ne v službi. Milena k frizerju, Francka na vožnje z inštruktorjem, Pavlica na trg, Štefan k mehaniku. Miha je že tri mesece na praksi v Nemčiji. Kaj vas žre, je rekel, saj me ne plačate vi, ampak gre iz republiškega sklada. In je šel. Janez pa nabira, kot ponavadi, kilometrino in dnevnice za hišo. Vrag vzemi takšno disciplino!

Takoj je treba nekaj ukreniti. Vsak je dolžan pomesti pred lastnim pragom — grmi z govorniških odrov. Ko pa ne vedo, kako je to neprijetno.

— Tončka!
— Prosim?

— Bi bili tako prijazni in sklicali ljudi?

— Ja, saj danes ni ponedeljek, tovariš sekretar. Niso računali.

— Ponedeljek gor, ponedeljek dol, tovarišica Tončka! Saj ne sklicujem redne seje, sklicujem izredno sejo! Ste razumeli?!

— Oprostite, tovariš sekretar! Sem mislila...

— Nič vam ni treba misliti! Poslušajte raje! Pokličite najprej tovariša Petra. K meni naj pride ob...

— Tovariš Peter je zjutraj za pet minut skočil na inštitut. Rekel mi je: „Če me kdo išče, recite, naj pride jutri!“

— A tako? Potem pa mi poiščite Marjana!

— Je odpeljal otroka k zdravniku. Kašlja, ženi ne dovolijo z delovnega mesta.

— Kaj takšnega! Kje je pa zaposlena?

— V galanteriji ob tekočem traku.

— Aha, saj res, se že spominim. Obljubil sem Marjano, da bom pogledal, če ima Tone zanjo še kakšno mesto in sem

iskavo splošne družbene inertnosti in se odločno požene iz naslonjača.

— Kaj je z vami, tovariš sekretar? Vam je slabo? preplašeno vpraša tajnica Tončka.

— Takoj boste sedli za pisalni stroj in napisali, kaj delate!

Tajnica Tončka ostrmi od začudenja: Jaz, kaj delam!? To se vendar ve: tajnica sem!

— Nič se ne ve! Napišite, pa bomo videli. Sicer pa to velja za vse. Prosim, pokličite vratarja in mu recite, da sem jaz naročil, naj odslej piše, kdaj kdo pride in kam kdo gre! Takoj!

— Takoj, tovariš sekretar! Halo? A tako... Hvala! Kurir pravi, da je skočil čez cesto na golaž. Takoj pride.

— Naj se takoj javi meni, ko bo prišel. Ga bomo dali v disciplinsko.

— Pa saj nimamo disciplinske?

— Saj res! Ga bom pa jaz osebno vzel v roke, bo videl vraga med službo hoditi na golaž. A vi, Tončka, ste si zapomnili, kaj je vaša naloga?

— Ja, tovariš sekretar! Napisati moram, kaj delam.

— Ja, nastaviti morate dnevnik dela. Skrbno: od ure do ure. Nikar me ne skušajte slepiti s splošnimi frazami. Tako, zdaj pa na delo!

Ko tajnica Tončka zapre vrata, se sekretar za raziskavo splošne družbene inertnosti utrujen spusti v naslonjač, srebrne iz skodelice nov požitek kave in se poglobi še v druga časopisna poročila. Tajnica Tončka pa odrine pošto, sede za pisalni stroj in vstavi vanj list belega papirja. Nato natipka z velikimi črkami: KONCEPT DNEVNIKA DELA.

— Spet je vstal z levo nogo, pomisli nejevoljno. — Pa saj mu ni nič hudega. O, če bi jaz imela takšno plačo! Le zakaj se kar naprej razburja?!

VINKO BLATNIK

KAKOVOSTNO VINO

ZLATA

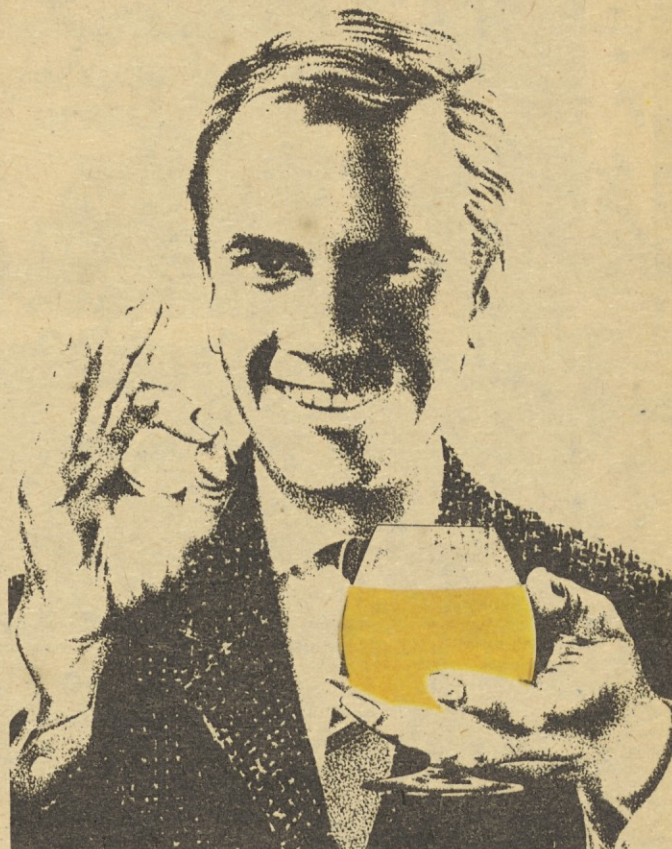
BRIŠKA

Rebula

SUHO

GORIŠKA BRDA

ZADRUŽNA KLET DOBROVO - JUGOSLAVIJA

” nova preobleka – stara kvaliteta ”

POSNEMANJA VREDEN PRIMER IZ PRAKSE OSNOVNE ORGANIZACIJE

ZA SOLIDARNOST!

Skoraj 600-članski delovni kolektiv Tovarne usnja Slovenj Gradec se je na pobudo osnovne organizacije sindikata odločil, da 15.000 dinarjev ne bodo porabili za piknik, temveč da bodo sredstva namenili za zdravljenje delavcev

V navadi je bilo, da so se člani sindikata zbrali vsaj enkrat na leto. In takrat je bila na dnevnem redu tudi „sindikalna klobasa in dva deci“. Zdaj, ko se zberejo na letnih delovnih dogovorih sindikalnih organizacij le predstavniki članov, je navada „sindikalnih klobas in dveh deci“ prešla že v pozabo. Vendar pa ponekod začenejo s prakso, da sindikalna organizacija priredi enkrat na leto piknik za člane in njihove svojce.

Ker je bilo v blagajni osnovne organizacije sindikata Tovarne usnja Slovenj Gradec nekaj denarja, so posamezniki predlagali, da bi letos pripravili piknik za ta skoraj 600-članski delovni kolektiv. Vendar vodstvo osnovne organizacije sindikata s to pobudo že na začetku ni bilo najbolj zadovoljno. Razmišljali so o tem, kako bi ta „sindikalni denar“ koristneje uporabili. Odločili so se, da razpišejo v kolektivu anonimno anketo. Zaposleni naj bi odgovorili na dvoje vprašanj, in sicer, ali so za to, da bi s „sindikalnim denarjem“ organizirali piknik, ali pa soglašajo s predlogom, da bi „sindikalni denar“ porabili za zdravljenje oziroma okrevanje izčrpanih delavcev.

Odločitev kolektiva, anketa

je bila — poudarimo še enkrat — anonimna, je presenetila marsikoga. Skoraj dve tretjini zaposlenih, točneje 65 %, jih je bilo za drugi predlog. Večina je bila za to, da „sindikalni denar“ porabijo za najbolj koristno. Prevladalo je načelo solidarnosti in humanosti.

15.000 dinarjev iz blagajne osnovne organizacije sindikata Tovarne usnja Slovenj Gradec bodo torej porabili za preventivno zdravljenje delavcev. Zdravstvena služba je izdala predlog za 25 zaposlenih iz Tovarne usnja Slovenj Gradec, ki bi jim bilo zdravljenje oziroma oddih nadvse koristen. Ob tem so se izkazali tudi samoupravni organi te slovenjegraške tovarne. Sklenili so, da bodo zaposlenim za čas zdravljenja oziroma okrevanja plačali bolniški stalež!

Zdaj se vodstvo osnovne organizacije sindikata skupaj s pristojnimi upravnimi službami Tovarne usnja Slovenj Gradec pogovarja z upravami zdravilišč, kdaj bodo zaposleni odšli na zdravljenje oz. okrevanje. Tiste, ki jih muči astma, bodo poslali na zdravljenje na morje. Tiste, ki imajo obolenje hrbtenice, bodo poslali na rehabilitacijo v zdravilišče Laško.

Največ pa jih bo odšlo na 10-dnevno okrevanje v Gozd Martuljk.

Zakaj smo se o tem primeru iz slovenjegraške Tovarne usnja razpisali obširneje, kot je sicer v navadi? Nedvomno gre za prakso, ki vsaj za zdaj še ni kdo ve kako pogosta in ki bi jo kazalo posnemati tudi drugod. „Na piknik gremo lahko tudi sami“, poudarja večina zaposle-

nih iz Tovarne usnja Slovenj Gradec, „zdaj pa smo se spomnili in vsaj deloma oddolžili vsem tistim tihim in neumornim sodelovcem, ki si prav tako kot mi — čeprav izčrpani in bolelni — prizadevajo, da bi nam vsem skupaj bilo lepše. Nedvomno jim bo zdravje oziroma okrevanje nova spodbuda za še prizadevnejše delo v prihodnje.“ (An)

Izšel je priročnik

— Ustava SFRJ po sprejetju ustavnih dopolnil in ustavni zakon za izvedbo ustavnih amandmajev od XX do XLI

— Temeljni zakon o podjetjih

— Temeljni zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah

— Zakon o sredstvih delovnih organizacij

— Temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih samoupravnih organov

Obveščamo, da imama na zalogi še omejeno število izvodov.

Priročnik — za ceno 40.— dinarjev naročite pri:

ČZP »Delavska enotnost«, 61001 Ljubljana, Dalmatinska 4/II, p. p. 313/VI.

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam pri ČZP »Delavska enotnost«, Ljubljana ..... izvodov knjige PRIROČNIK — ustava SFRJ in 4 temeljni zakoni po ceni 40,00 dinarjev.

Natančen naslov: .....

Račun bomo poravnali po prejemu knjig.

V ..... dne ..... 1971.

Podpis in žig
(za pravne osebe)

SPECIALITETA

Letošnji gostinsko turistični zbor na Bledu smo novinarji spremljali zelo pozorno. Nič nam ni ušlo. Tudi to ne, kako so se odrezali blejski gostinci in postregli svoje kolege iz drugih krajev Slovenije. Med mnogimi dogodivščinami iz gostinskega življenja na Bledu smo izbrali — morda najznačilnejšo.

S kolegom iz Ljubljanskega dnevnika sva se prvi večer zbora ustavila tudi v hotelu „Lovec“, da bi kaj prigriznila. Precej časa sva čakala in nihče naju ni opazil. Stopil sem v kuhinjo in glasno vprašal:

„S kakšno specialiteto nama lahko postrežete?“

„Zapiramo?!“ je bil odgovor ene izmed kuharic.

Hrano sva potem vseeno dobila.

Res pa je, da so blejski gostinci pridno zapirali lokale že ob 22. uri in pustili na cedilu blizu 2.000 gostov-kolegov iz vse Slovenije — željnih najrazličnejše zabave.

V dveh blejskih nočnih lokalih — z zasoljenimi cenami — ni bilo prostora za vse.

M. Ž.

Takole med bloki in na cesti se igrajo otroci, ki so brez varstva. Prasket vžigalice je zanetil suho jesensko listje. Bodo ogenj in dečka, ki ne vesta, da je ogenj nevaren, pravočasno opazili? Foto: A. AGNIĆ

Molk po poročilih o dogodkih v EMO in AERO

Na zadnji seji občinske skupščine Celje so odborniki poslali poročilo delavskega sveta EMO, ki ga je podal podpredsednik občinske skupščine ing. Dušan Burnik in poročilo komisije za družbeni nadzor občinske skupščine o dogodkih v AERU, ki ga je podal predsednik komisije Edo Završki.

Podpredsednik ing. Burnik je govoril predvsem o poročilu komisije delavskega sveta EMO, kjer so ob razumevanju družbeno-političnih organizacij in umiku ostavke generalnega direktorja Rada Bremca, stvari krenile po pozitivni poti v nadaljnji razvoj tega največjega celjskega kolektiva.

Podobno poročilo o dogodkih v AERU, vendar tokrat po-

ročilo komisije za družbeni nadzor občinske skupščine, je podal predsednik komisije Edo Završki. Ko je osvetlil dogodke v delovni organizaciji AERO in o pomanjkljivosti obeh strani, je poudaril stališča te komisije. Dejal je, da bi morali takrat, ko je prišlo do konflikta, najprej ugotoviti dejansko stanje, predvsem obdolžitev posameznikov, in šele potem naj bi pričeli z razpravljanjem in odločanjem. Mnenje komisije je, da ni mogoče trditi, da je direktor završal samoupravljanje. Po njenem mnenju so bili samoupravni organi premalo aktivni. Pomanjkljivost samoupravnih aktov je v tem, da niso dovolj prilagojeni razvoju podjetja in da dajejo prevelike pristojnosti direk-

ŠIRŠE POSVETOVANJE PREDSTAVNIKOV SAMOUPRAVNIH ORGANOV, DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI V VELENJU

Skupna prizadevanja

V Velenju se zavzemajo za izoblikovanje sistema zbiranja sredstev, ki bi v prihodnje zagotovil potreben denar za sprotno in kontinuirano gradnjo potrebnih objektov družbenega standarda

V Velenju so imeli pred kratkim širše posvetovanje predstavnikov samoupravnih organov delovnih organizacij, družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti iz Šaleške doline. Razpravljali so o gradnji objektov družbenega standarda ter o zbiranju in porabi denarja iz posebnega sklada za negospodarske investicije, v katerega se steka denar krajevnega samopripevka občanov in združena sredstva delovnih organizacij.

Bogastvo Šaleške doline so — kot je poudaril eden od udeležencev tega posvetovanja — delovni ljudje. Vse, kar v Šaleški dolini je, vse to so ustvarili ljudje. Zato je osnovna naloga vseh dejavnikov — da ustvarijo kar najboljše pogoje za delo in ustvarjanje prebivalcev Šaleške doline. In osnovni namen posvetovanja je bil prav dogovor o tem, kako tudi vnaprej združiti sile za nadaljnji dvig družbenega standarda delovnih ljudi z območja velenjske občine.

S SAMOPRISPEVKOM IN ZDRUŽENIMI SREDSTVI DELOVNIH ORGANIZACIJ REŠUJEJO ZAHTEVNE NALOGE NA PODROČJU DRUŽBENEGA STANDARDA

Zaradi hitrega razvoja so se v Velenju pred dvema letoma napočili številni problemi na negospodarskem področju. Treba se je bilo nemudoma lotiti akcije, saj z gradnjo oz. obnovo šol in vrtcev ter komunalnim urejanjem posameznih območij

sprejeto stališče, da naj bi čimprej izoblikovali predlog za zagotovitev sistemskega zbiranja denarja za gradnjo objektov družbenega standarda v okviru občine. Ta predlog naj bi potem obravnavali samoupravni organi in zbori delovnih ljudi. Kajti le na ta način bi — po mnenju udeležencev posvetovanja — zagotovili potreben denar za sprotno in kontinuirano gradnjo potrebnih objektov družbenega standarda.

(vs)

NOVA VELEBLAGOVNICA

T

V CELJU VAM NUDI

BOGATO IZBIRO

BLAGA ZA ŠIROKO

POTROŠNJO.

OBIŠČITE NAS —

ZADOVOLJNI BOSTE!

- Štiri etaže
- Darilni bon
- Dvajset oddelkov
- Dostava na dom
- 20.000 različnih izdelkov
- Menjalnica
- Bife

Veleblagovnica T
Celje, Gubčeva 2
TEHNO-MERCATOR

torju. S tem pa ne pogojujejo timskega dela v dovoljni meri. Očitki direktorju so v večini neutemeljeni. Mnenje komisije je tudi, da bi delavskemu svetu priporočili, naj ponovno pripravljajo in odloča o odstopu direktorja Rada Jenka.

Zanimivo je, da se odborniki po poročilih niso vključili v razpravo.

Ob koncu zadnje seje občinske skupščine je v odsotnosti predsednice Olge Vrabčič, podpredsednik ing. Dušan Burnik, prebral pod točko „razno“ dnevnega reda pismeno ostavko predsednice.

V svojem pismu je Olga Vrabčič navedla, da odstopa zaradi zdravstvenih razlogov. V ostavki je navedla tudi dogovor med njo in SZDL iz leta 1967, ko je pristala na predsedniško mesto le za štiri leta. Ta dogovor pa naj bi se iztekel letos. Hkrati se je v pismeni ostavki zahvalila za sodelovanje podpredsednikoma, odbornikom, direktorjem podjetij, samoupravnim organom in družbeno-političnim organizacijam. Vsem pa je zaželela mnogo uspehov v nadaljnjem delu.

Po tem pismu so v razpravo posegli odborniki, ki so v svojih diskusijah poudarjali, da jih moti molk, s katerim so v skupščini sprejeli ostavko predsednice, ter da so kot najvišji samoupravni organ v občini premalo seznanjeni o dogodkih v Celju. Nekateri so celo priznavali, da so dobivali informacije samo iz tiska o dogodkih v nekaterih delovnih kolektivih v Celju. Iz besed odbornikov je bilo čutiti, da imajo razdvojen mnenja o tem, kaj je prav in kaj ni. Neobveščenost pa je eden izmed odbornikov povezal kar z nezaupnico temu forumu.

M. BREČL

ni bilo mogoče več odlašati. V Velenju, kjer so vseskozi doslej poudarjali solidarnost, so se zato odločili za razpis referenduma za uvedbo krajevnega samopripevka. Prizadevanja za odpravo perečih problemov niso ostala brez odziva občanov. Referendum je uspel, pa tudi samoupravni organi delov-

nih organizacij so se odločili za združevanje sredstev za gradnjo šol in vrtcev ter za reševanje pereče komunalne problematike. Brez tega denarja, tako ugotavljajo v Velenju zdaj, perečih problemov ne bi mogli rešiti na noben način.

V prihodnje bo treba še naprej strniti prizadevanja in sile ter zagotoviti enotnost programiranja in enotnost akcije. Problemov je ostalo še kar precej, porajajo pa se novi, ki jih bo prav tako treba začeti reševati. Zato je bilo na posvetovanju

vsem občanom čestitamo za občinski praznik občine Grosuplje in jim želimo še veliko delovnih uspehov!

S kladivom...

V Zasavju so že lep čas v središču pozornosti cene. O njih govorijo ljudje v podjetjih doma, na cesti, na sestankih posvetovanjih. Nenehne področne živte danes tega, jutri onega bližja in potrebsčin povzročajo različno nejevoljo in kritike, noben drug družbeni pojav. Zaskrbljenost občanov in delovnih ljudi je upravičena, saj skoraj mine dan, da ne bi za to ali ono življenjsko potrebsčino morali še globlje poseči v žep in to času, ko se vedno velja ukrepati zamrznitvi cen, za katerega ljudje pravijo, da je ostal samo krp papirja in nič več.

Najbolj so prizadete delavske družine, kjer je zaposlen en sam njihov član. Marsikje so se bili prisiljeni odpovedati najnujnejšim jesenskim nakupom oblačil za šoloobvezne otroke; spet drugod so se odločili za manjše nakupe ozimnice, predvsem sadja. Družinski proračuni marsikaterem gospodinjstvu še čedalje večji kamen spotike, kajti denar kopni kot sneg pod močnem južnem soncu, ne bi ljudje za to lahko kupili več dobrin. Očitno je, da ljudi ne neva potrpežljivost, ne verjamejo več nikomur, najmanj pa našim napovedim, da bomo ustavili divji ples cen in da bomo stabilizirali gospodarstvo.

Zavoljo tega niti ne preseneča zahteva, ki jo je v Zasavju iz dneva v dan pogosteje slišati, da bi morali povečati otroške dodatke v družinah z nad dve ma ali tremi otroki. Prizadevanja ugotavljajo, da sedanji dodatki že vse leto ne ustrezajo, da niso v nobenem sorazmerju z naraščanjem cen. Ne verjamejo niti našim statistikam, da so se življenjski stroški do konca prejšnjega meseca povečali samo za 16,5%. V Zasavju menijo, da bi odstotek povečanja teh stroškov že krepko nad številko dvajset. Ljudje bi radi imeli zagotovilo, da resnično ne bomo dovoljevali tako skokovitega porasta cen zlasti osnovnim življenjskim potrebsčinam, med katere ne sodijo samo kruh, mleko in meso, marveč še vrsto drugih potrebsčin.

M. VIDUČIČ

... po prstih

Podražitev kruha

Od ponedeljska dalje (11. 10. 71) so se v Mariboru podražile vse vrste kruha, razen črnega, v poprečju za 15 odstotkov. Ob vrsti podražitev so bili tako zman vsi naporji odgovornih dejavnikov, da bi obdržali na določeni ravni vsaj cene osnovnim živlom. Popustiti so namreč morali pred vztrajnimi zahtevami pekarskih podjetij po višjih cenah, saj bi se v nasprotnem primeru znašli proizvajalci v hudih izgubah. Nove cene za kruh in pekarske izdelke veljajo po že odobrenem republiškem sporazumu od 16. septembra letos. Mariborski podjetji Intes in Piramida pa sta vzdržali s starimi cenami še do 11. oktobra.

Pred podražitvijo kruha v Mariboru sta direktorja obeh podjetij seznanila časnikaže z novimi cenami kruha in ostalih pekarskih izdelkov. K podražitvi so bili prisiljeni zaradi višje cene vseh vrst pšenice in rži ter sploh povečanja ostalih stroškov poslovanja. Ti stroški so letos v Mariboru narasli za približno 22 odstotkov. Predstavniki mariborskih podjetij so tudi povedali, da znaša sedanja proizvodna cena za kilogram črnega kruha 2,24 dinarja, drobno-prodajna cena pa znaša zaradi zamrznitve 1,90 dinarja. Zaradi te razlike bo imelo podjetje letos okrog 2,4 milijona dinarjev izgube.

V Mariboru so čakali z novimi cenami zato, ker so mislili, da bodo lahko istočasno zvišali tudi cene črnemu kruhu, to zvišanje pa za zdaj še ni odobreno. Že sedanje podražitve pa bodo seveda močno prizadele zlasti družine, ki imajo več članov in nizke osebne dohodke. Obe mariborski pekarski podjetji sta zagotovili, da bosta tudi vnaprej kljub izgubam proizvajali dovolj črnega kruha, saj bosta s tem vsaj delno ublažili posledice ostalih podražitev pri delavcih z nizkimi osebnimi dohodki.

D. P.

Instalacije Grosuplje

GROSUPLJE, ADAMIČEVA 51

POSVETOVANJE PREDSTAVNIKOV DELOVNIH ORGANIZACIJ IZ DRAVOGRADA

Hitreje ukrepati

Osebnih dohodkov zaposlenega v dravograjskih de-
prečjem ● Predstavniki gospodarstva bogo na
prihodnjem posvetovanju podrobno spregovorili
družbeni gradnji stanovanj, ki v tej občini na-
zaduje

Te dni so se v Dravogradu sešli predstavniki delovnih organizacij.
skupaj s predstavniki občinske skupščine in vodstev družbeno-
političnih organizacij so pregledali gospodarjenje v delovnih organi-
zacijah v letošnjem letu in spregovorili še o nekaterih drugih vpra-
šanjih. Na posvetovanju, ki se ga je udeležil tudi član Izvršnega
kolektiva Slovenije inž. Franc Razdevšek, so ugotovili, da se je v letu
1975 povečala vrednost proizvodnje v dravograjskih delovnih kolek-
tivih za več kot dve tretjini. Razveseljivo je tudi, da zaposluje
gospodarstvo te koroške občine 20 % več delavcev, kot jih je pre-
teklo leto.

Ob teh, dokaj ugodnih rezultatih poslovanja, pa kaže opozoriti
na to, da osebni dohodki zaposlenih v dravograjskih delovnih orga-
nizacijah še vedno za okrog petino zaostajajo za povprečnimi oseb-
nimi dohodki zaposlenih v Sloveniji in da za republiškim povpreč-
nim zaostaja tudi vrednost osnovnih sredstev. To pomeni, da delov-
ne organizacije ne zamenjujejo dovolj hitro strojev in druge
opreme, kar utegne v prihodnje še bolj negativno vplivati na renta-
bilnost in ekonomičnost poslovanja ter na osebne dohodke.

Predstavniki dravograjskih delovnih organizacij so na posvetova-
nju ugotovili, da je pričakovati tudi v prihodnje nadaljnjo rast proiz-
vodnje in širjenje zmogljivosti posameznih delovnih organizacij.
Razveseljiva je bila tudi ugotovitev, da so v večini kolektivov začeli
oblikovanjem razvojnih načrtov.

Predstavniki dravograjskega gospodarstva se bodo v kratkem spet
sli s predstavniki občine in družbenopolitičnih organizacij. Dogo-
vorili so se, da bodo podrobneje spregovorili o gradnji stanovanj v
družbenem sektorju, ki v tej koroški občini zadnja leta nazaduje.
Govorili pa bodo še o sodelovanju gospodarstva pri reševanju neka-
terih perečih problemov na področju družbenega standarda.

(ek)

NOVI PROSTORI

Podružnica Ljubljanske banke v Velenju se bo novembra letos selila v no-
ve prostore ob Prešernovi cesti in prevzela nove naloge

V novih prostorih, vanje se bo
selila že v kratkem, se bo dejavnost
podružnice Ljubljanske banke v Ve-
lenju močno razmahnila. Medtem
ko se je v zadnjem letu dni celotna
bilančna vsota podružnice Ljub-
ljanske banke v Velenju povečala za
okrog 17 % oz. na nekaj več kot
304 milijone dinarjev, se bo v pri-
hodnje v še večji meri, zlasti še, ker
bo velenjska podružnica prevzela ne-
katere nove naloge.

Z osrednje enote Ljubljanske banke
bodo na velenjsko podružnico
prenesli vsa sredstva in kratkoročna
posojila. S tem se bo bilančna vsota
sredstev povečala za več kot 10 %.
Podružnica Ljubljanske banke v Ve-
lenju bo v prihodnje opravljala celo-
lotno devizno poslovanje za delovne
organizacije in druge organizacije,
vodila bo tekoče račune zaposlenih
občanov v delovnem razmerju,
opravljala bo tudi skladiščne posle
za vrednosti, nadalje bo uvedena
služba nočnega trezorja, novost pa
bo še servis za graditelje stano-
vanjskih hiš.

Omeniti velja, da podružnica
Ljubljanske banke v Velenju po-
maga komitentom, kolikor največ

lahko. V zadnjem času, kot smo iz-
vedeli na banki, ni bilo problemov z
likvidnostjo ob izplačilih osebnih
dohodkov, saj je bilo v banki v ta
namen zadosti denarja. Sicer bi po-
družnica Ljubljanske banke v Ve-
lenju plasma sredstev še bolj povečala,
če ne bi bilo restriktivnih ukrepov.
Omenimo pa v tej zvezi mimogrede,
da so se v zadnjem letu dni povečali
kratkoročni krediti delovnim in dru-
gim organizacijam za 8.670.000 di-
narjev oz. za 9 %, investicijska po-
sojila so se povečala za 6 milijonov
din oz. za 10 %, stanovanjska po-
sojila pa so večja za nad 11.200.000
din oz. za 20 %.

Zapisati pa moramo še, da prebi-
valci Saleške doline kar pridno var-
čujejo. Vse hranilne vloge so se v
zadnjem letu dni povečale za okrog
8 milijonov dinarjev oz. na 38 mili-
jonov dinarjev. Sicer pa so se na-
vadne hranilne vloge povečale za ne-
kaj nad 4 milijone dinarjev oz. za
20 %, hranilne vloge zaposlenih pre-
ko delovnih organizacij za
1.900.000 dinarjev oz. za 300 % itd.
Vseh varčevalcev je zdaj pri ve-
lenjski podružnici Ljubljanske banke
16.500, to pa je 2.900 varče-

valcev več, kot jih je bilo lani v tem
času. (vš)

GOSPODARJENJE V TOVARNI REZALNEGA ORODJA NA PREVALJAH

Začrtana pot

Gospodarjenje v Tovarni rezal-
nega orodja Prevalje poteka v letoš-
njem letu izredno zadovoljivo.
Okrog 240 zaposlenih bo ustvarilo
nad 20 milijonov dinarjev realizacije
ali okrog 30 % več, kot so jo dosegli
pred letom dni. Povečanje realiza-
cije je posledica izboljšanja delovnih
pogojev, namestitve novih strojev pa
tudi večje produktivnosti. Ta se je,
med drugim, povečala tudi v pilarni,
kjer je navkljub starim strojem do
skrajnosti izkoriščen strojni park in
delovni čas.

VELIKO POVRAŠEVANJE
PO ORODJIH

Program Tovarne rezalnega orodja
Prevalje obsega proizvodnjo
orodij za obdelavo lesa ter orodij za
obdelavo kovin, krožnih žag in pro-
izvodnjo pil. V zadnjem času se na

Prevaljah usmerjajo predvsem na
proizvodnjo orodij za obdelavo lesa.
Lesno predelovalna industrija je pri
nas v velikem razmahu in večino
orodij je morala uvažati. Prevaljčani
skušajo zato zdaj kar najbolj ustredi
željam in potrebam lesno predelo-
valnih podjetij. Potrebe so velike, te-
žava pa je v tem, ker ne gre za serijs-
ko proizvodnjo, pač pa v glavnem
za individualna naročila.

OBČUTEN
PORAST PROIZVODNJE
PRI MALENKOSTNEJ
POVEČANJU ŠTEVILA
ZAPOSLENIH

Tovarna rezalnega orodja Prevalje
sodi med tiste delovne organizacije v
Mežiški dolini, kjer že imajo zastav-
ljene osnovne cilje za gospodarjenje
do leta 1975. Med drugim računajo,
da bodo do leta 1975 povečali reali-
zacijo na okrog 40 milijonov dinar-
jev, število zaposlenih pa bodo pove-
čali le malenkostno, in sicer na
okrog 285.

V prihodnje bodo v Tovarni rezal-
nega orodja Prevalje zamenjali zaste-
reli strojni park, kolikor ga je še v
mehaničnih delavnicah, ter nadalje

modernizirali proizvodnjo. V načrtu
je zgraditev nove proizvodne dvo-
rane za pilarno (ta je zdaj v starih
prostorih, kjer so delovni pogoji
težki) ter vzpostavitev nove tehnolo-
gije v tem obratu.

Sicer bodo še naprej povečevali
proizvodnjo orodij za obdelavo lesa,
saj so potrebe naše lesno predelo-
valne industrije resnično velike.
Hkrati z večanjem proizvodnje bodo
krepili tudi servisno službo. Kar za-
deva proizvodnjo orodij za obdelavo
lesa, bodo širili obstoječi asortiment
izdelkov, vpeljevali pa tudi novo
proizvodnjo.

PETINO REALIZACIJE
Z IZVOZOM?

Tovarna rezalnega orodja Prevalje
bo v tem letu izvozila na tuja tržišča
(Albanija, Bolgarija, Romunija,
Francija, Zvezna republika Nemčija)
za okrog 1 milijon dinarjev izdelkov,
pil in orodij. Hkrati s povečanjem
proizvodnje računajo tudi na porast
izvoza. Računajo, da bodo 1975.
leta ustvarili z izvozom že okrog
20 % vse realizacije, seveda pa bo
izvoz odvisen od gibanj na svetov-
nem tržišču. (Ma)

Napake zavoljo neobveščенosti

Okrog dvesto delavcev mehanične in neka-
terih drugih delavnic podjetja Avtobusni pro-
met Maribor je v četrtek, minuli teden, za pri-
bližno dve uri in pol prekinilo delo in zahtevalo
sestane s predstavniki vodstva podjetja. Do
prekinitve je prišlo, ker del članov kolektiva ni
bil dobro seznanjen z novim pravilnikom o
osebni dohodkih, ki je prav te dni v razpravi.
Delavci so od vodstva podjetja zahtevali, naj jim
podrobno pojasni in obrazloži novi pravilnik o
delitvi osebnega dohodka. Na razgovoru so opo-
zorili na nekatera nesorazmerja, ki so jih opazili
v predlogu novega pravilnika. Člani vodstva
podjetja so delavce seznanili s tem pravilnikom

ter jih opozorili, da bodo o njem še podrobno
razpravljali v svojih delovnih enotah.

Očitno pa je, da ima podjetje Avtobusni pro-
met Maribor resnične težave pri plačevanju svo-
jih zaposlenih, ki niso plačani tako, kot bi morali
biti. Ugotovili so namreč, da so na primer
delavci avtomehaniki v podjetju Avtoobnova in
drugod bolje plačani, kot pri Avtobusnem pod-
jetju Maribor. Na tem razgovoru so se dogo-
vorili, da bodo sklicali sestanek po posameznih
enotah ter zbrali v celotnem kolektivu pripom-
be k pravilniku. Če bo le mogoče, jih bodo sku-
šali upoštevati. Promet z avtobusi je potekal
normalno, delale pa so tudi vse upravne službe v
podjetju. D. P.

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in ceneno nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročne odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2
BLAGOVNICA S STANOVANJSKO
OPREMO,

Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7
BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka
BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

ZANIMIV AKCIJSKI PROGRAM TRBOVELJSKE STROJNE TOVARNE

Jedrnata napotila

Skoraj ni dvoma, da bodo
tudi v zasavskih podjetjih seda-
nje akcijske programe v zvezi z
uresničevanjem politike stabi-
lizacije dopolnili z novimi ukre-

pi, kajti sveženj, ki ga priprav-
ljajo zvezni organi, bo, kot je
videti, prav izdaten in bo za-
hteval prilagajanje poslovanja
podjetij novim razmeram. Ne

vrednost skoraj 1 milijon dolar-
jev. Od tega 60 % na območja s
konvertibilnimi valutami, pred-
vsem v Zvezno republiko Nem-
čijo.

BOJ PROTI
NELIKVIDNOSTI

V strojni tovarni imajo že lep
čas hude preglavice zaradi ne-
likvidnosti. Še pred nekaj me-
seci so jim kupci dolgovali sko-
raj 35 milijonov din. To je ne-
dvomno vsota, ki je celo za
tako veliko podjetje, kot je
strojna tovarna, nežnosna. Zato
so se odločili nelikvidnosti na-
povedati ostrejši boj. Vse svoje
poslovanje so prilagodili osnov-
ni zahtevi: proizvajati in do-
bavljati blago in izdelke prven-
stveno za tiste in tistim kup-
cem, ki takoj poravnajo račun.
V zvezi s tem so v podjetju
 uvedli tudi novo metodo, po
kateri zasledujejo vse dohodke
in izdatke sproti. Kljub vsemu
pa nestrpnost pričakujejo novih
ukrepov za odpravo medseboj-
ne zadolženosti.

NOVA
ORGANIZACIJA DELA

Prilagajanje stabilizaciji go-
spodarstva in sodobnim zahte-
vam poslovanja je v strojni to-
varni navrglo tudi potrebo po
temeljiti preučitvi nove organi-
zacije dela. Dosedanja ni dala
zaželenih učinkov. Osnovni cilji
nove organizacije so: zmanjša-
nje stroškov vseh vrst in skrajša-
nje tako imenovanega proizvod-
nega cikla. Da bi to dosegli, so
se odločili za novo določitev
dolžnosti in pravic na vseh de-
lovnih mestih, s tem pa tudi ob-
sega odgovornost; za novo de-
litev nalog na operativne in per-
spektivne. Planiranje je postala
operativna funkcija, odpravili
so in še bodo vsa nepotrebna in
odvečna dupliranja in kar je
najvažnejše, odločili so se, da
bodo postavili prave ljudi na
prava mesta. Pričeli so z reorga-
nizacijo proizvodne funkcije,
vsa reorganizacija pa bo konča-
na do konca prihodnjega leta.
Hkrati bodo na novo oblikovali
vso stroškovno politiko od zaje-
manja izdatkov do vrednotenja
zaloga. V strojni tovarni so pri
dosedanjem izvajanju akcijskega
programa dejansko ugotovili, da
ni dovolj, če samo korigirajo ali
deloma izboljšujejo poslovanje,
marveč da je potrebno totalno
reorganizirati poslovanje z novo
razdelitvijo nalog, to pa pred-
stavlja hkrati tudi absolutno
prilagajanje podjetja sedanjim
razmeram na trgu. -m-

Nova zgradba za podružnico Ljubljanske banke v Velenju

IZ REFERATA JOŽETA VIDICA

Samo sposobni

Glavni referat na letošnjem XIX. gostinsko-turističnem zboru na Bledu je imel Jože Vidic, predsednik Republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije. Govoril je o družbenoekonomskih spremembah, povezanih s spremembami jugoslovanske in slovenske ustave ter s samoupravnim sporazumevanjem o delitvi dohodka. V zvezi s slednjim je med drugim dejal:

Pri oceni, kako daleč smo s samoupravnim sporazumevanjem za gostinske in turistične gospodarske organizacije prišli in koliko nas njegove določbe prizadevajo, moramo upoštevati naslednja dejstva:

Tudi v gostinstvu in turističnih gospodarskih organizacijah moramo odkriti priznati, da v vseh primerih doseženi ekonomski rezultati niso samo plod nepo-

srednega delovnega prispevka trenutno v nekem podjetju zaposlenih delavcev, marveč v določeni meri tudi rezultat preteklega dela prejšnjih delovnih generacij. S tem v zvezi se zastavlja vprašanje, ali potem ni celotna dolžnost, ne le pravica ostalih delavcev iz panoge ali celo iz širše družbe, da postavi določene norme in pogoje za oblikovanje osebnega dohodka v okviru ustvarjenega dohodka.

Konkretna merila za izločanje sredstev za razširjeno reprodukcijo postavljamo sami na osnovi podatkov o ekonomskih rezultatih. Ker se pa pri tem ne moremo izogniti poprečjem, bodo posamezni kolektivi potrebovali določen čas, da se izravnajo z doslej uspešnejšimi kolektivi.

S samoupravnim sporazumom si prizadevamo, da v razmerju z ostalimi gospodarskimi in negospodarskimi dejavnostmi tudi delo v gostinstvu in turistično gospodarskih organizacijah dobi družbeno priznano vrednost potrebnega dela z vsemi elementi delovnih pogojev in

širšega družbenoekonomskega pomena dela.

Razumljivo je, da v tej, za naš prvi fazi samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja ni mogoče doseči absolutno enakih in družbeno povsem pravičnih izhodišč med vsemi gospodarskimi in negospodarskimi dejavnostmi. Vendar moramo pošteno priznati, da je to prvi korak v tej smeri.

Kakšna so torej bila izhodišča republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije pri snovanju samoupravnih sporazumov?

Skupna masa sredstev osebnih dohodkov, dogovorjena v samoupravnih sporazumih, ne more biti nižja, kot je bila pred uveljavitvijo sporazumov.

Udeležba osebnih dohodkov v nacionalnem dohodku se ne sme znižati.

Hitreje morajo naraščati najnižji osebni dohodki.

Cena živega dela mora dobiti realnejšo vrednost.

Konkretno smo ovrednotili nadurno delo, nočno delo in delo na dan državnih praznikov in v drugih dela prostih dnevih, kakor tudi bolezenski dopust do 30 dni, regres, izobraževanje, stanovanjsko gradnjo itd.

Ta izhodišča in stališča so bila v celoti prevzeta v samoupravnem sporazumu gostinstva in turističnega posredovanja.

Ob tem se seveda postavlja vprašanje, ali lahko vse gostinske in turistične delovne organizacije tudi v praksi uresničijo določila samoupravnih sporazumov. Povedati moramo, da imamo tudi take delovne organizacije, ki ne bodo v celoti sposobne uresničiti tištega, za kar so se samoupravno sporazumele. Zato je zelo pomembno, kaj bodo ukrenili delavci v teh gostinsko-turističnih podjetjih v organizacijskem, poslovnem in drugem pogledu, da bodo upravičevali obstoj svoje delovne organizacije kot celote, ali njenih posameznih delov. V prihodnje prav gotovo ne bodo mogle obstajati take delovne organizacije, ki ne bodo zagotovile normalnih osebnih dohodkov, dogovorjenih v samoupravnih sporazumih in nekaj sredstev za razširitev materialne osnove svojega dela.

Člani kolektiva gostinskega podjetja „Kras“ iz Postojne – na sliki jih vidimo le del – so se na letošnjem zboru na Bledu najbolje odrezali v športnih in spretnostnih tekmovanjih. – Foto: M. GAMZE

XIX. TRADICIONALNI GOSTINSKO-TURISTIČNI ZBOR NA BLEDU

Potrebna je osvežitev

Letos se je zboru udeležilo več kot 2.000 gostinskih in turističnih delavcev ter 1.600 učencev gostinskih šol iz vse Slovenije

Ob zaključku rekordne letne turistične sezone so se tudi slovenski gostinski in turistični delavci minuli teden zbrali na Bledu v rekordnem številu na tradicionalnem XIX. zboru. Prišlo jih je več kot 2.000 iz vseh krajev Slovenije, kjer so v uradnem in neuradnem delu zboru izmenjali marsikatero koristno izkušnjo in poobudo, ki jo je prinesla minula zares naporna sezona. Še polni svežih vtisov se zdaj spominjamo pozitivnih pa tudi negativnih strani tega srečanja.

JOŽE VIDIC, predsednik republiškega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije, ki je zbor tudi organiziral, takole ocenjuje blejsko srečanje:

„Prijetno sem bil presenečen nad številno udeležbo gostincev na letošnjem zboru, predvsem pa nad resnostjo nekaterih gostinskih kolektivov, ki so se na ta zbor temeljito pripravili. Lahko rečem, da je v tem smislu gostinsko podjetje „Kras“ iz Postojne, glede na osvojena odličja v najrazličnejših tekmovanjih na zboru, lahko za vzor vsem drugim. Letošnji zbor slovenskih gostinskih in turističnih delavcev je, tudi jasno pokazal, da na njem ni šlo za nikakršno množično popivanje, kot menijo nekateri. Tako mislijo lahko le tisti, ki se ne zavedajo, koliko truda je potrebnega za organizacijo takšnega zboru, od priprave strokovnih razstav pa do športnih in spretnostnih tekmovanj. In še nekaj: blejski gostinci se do svojih kolegov iz vse Slovenije niso nič kaj gostoljubno odrezali, naj je šlo za namestitve v hotelih ali za prehrano ali za organizacijo družabnih prireditev.“

Na letošnjem uradnem delu zboru v blejski festivalni dvorani so se spet pokazale stare slabosti iz prejšnjih let, ko se je na govorniškem odru poleg Jožeta Vidica, ki je imel glavni referat, zvrstilo še pet ali šest govornikov, ki smo jih vajeni na vseh zborih. Zato se organizatorji zboru, predvsem pa republiški odbor sindi-

kata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije, že zdaj trudijo, da bi prihodnji jubilejni XX. zbor v Portorožu popestrili in v marsičem izboljšali.

„V uradni del zboru prvega dne moramo nujno vključiti tudi mladino z gostinskih šol, ki ima svoje srečanje sicer drugi dan. Predstavniki mladih, na katerih pravzaprav sloni bodoči razvoj našega turističnega razvoja, bi lahko s svojim sodelovanjem vnesli mnogo svežine v samo srečanje slovenskih gostincev in turističnih delavcev.“ je komentiral Jože Vidic. „Seveda to pa ne bi pomenilo, da bi srečanje učencev gostinskih šol drugi dan zboru odpadlo.“

Vredno bi bilo tudi razmisliti, da bi že na prihodnjem zboru v Portorožu uvedli delegatski sistem na uradnem zborovanju, tako da bi se ga udeležili le tisti gostinski in turistični delavci, ki bi z razpravami tvorno sodelovali pri oblikovanju nadaljnje politike našega gostinsko-

turističnega razvoja. Poleg uvodnega referata, ki bi obravnaval eno izmed aktualnih tem, bi morali po mnenju Jožeta Vidica, predsednika RO sindikata delavcev storitvenih dejavnosti, organizirati razpravo po interesnih skupinah. Tisti, ki se zanimajo za gostinsko tehnologijo, naj bi se našli v eni skupini, drugi, ki se spoznajo na delitev dohodka in samoupravne odnose, v drugi skupini in podobno. Tako bi bilo zborovanje slovenskih gostinsko-turističnih delavcev mnogo koristnejše za sleherni delovno organizacijo, saj bi marsikatera pobuda iz strokovnih razprav na zboru našla svojo pot tudi v normative akte s tega področja. Tako pa se zdaj razhajamo z gostinsko-turističnih zborov sicer z zelo prijetnimi vtisi, toda s kaj malo upanja, da se bo v prihodnjem obdobju na področju gostinstva in turizma kaj spremenilo.

Športna tekmovanja

Gostinci in turistični delavci so tudi dobri športniki. To so pokazala športna tekmovanja v številnih športnih disciplinah in tekmovanja v najrazličnejših spretnostih kot so hitra hoja s pladnji, valjanje sodčkov za pivo, tek s kozarci čez ovire itd. V športnih in spretnostnih disciplinah so se najbolj izkazali člani kolektiva „Kras“ iz Postojne, saj so „pobrali“ največ zlatih in srebrnih odličij. Sicer so rezultati v podrobnem naslednji:

SAH: 1. Šlibar (TTG Ljubljana); VESLANJE: 1. Marko Potočnik (Lavec Bled), 2. Ivo Pavič (Kras Postojna), 3. Darko Špacapan (Dobrna); KEGLJANJE – MOSKI: 1. Karlo Srebotnjak (Kras), 2. Vinko Mrkovič (Kras), 3. Miloš Domevšek (GP Bovec) itd.; KEGLJANJE – ŽENSKO: 1. Julči Verš (Figovec Ljubljana), 2. Marta Kravanja (GP Bovec), 3. Erna Vukelič (Radenci) itd.; STRELJANJE – MOSKI: 1. Edo Progar (Kras), 2. Z. Sibinčič (Kras), 3. Rajko Bajc (Kras) itd.; STRELJANJE – ŽENSKO: 1. Nada Miklavčič, 2. Iva Vreček, 3. Fani Korčec (vse Kras) itd.; MALI GOLF – MOSKI: 1. Janko Lémart (Park Bled), 2. Alojz Leban (Lavec Bled), 3. Filip Pančur (Park Bled) itd.; MALI GOLF – ŽENSKO: 1. Helena Frank (Jama Postojna), 2. Branka Cotar (Jama Postojna), 3. Marija Linhart (Rudar Trbovlje) itd.; NOGOMET: 1. Alpe-Adria (Ljubljana), 2. Kras (Postojna), 3. Hotel Toplice (Bled) itd.; VALJANJE SODČKOV PIVA: 1. Ludvik Trplan (Radenci), 2. Ljubo Miklavčič (Kras), 3. Vinko Mikovič (Kras) itd.; TEK S PLADNJI ČEZ OVIRE – MOSKI: 1. Dušan Grdina (Kras), 2. Branko Filipič (Jama Postojna), 3. Vili Koronja (Kras) itd.; TEK S PLADNJI ČEZ OVIRE – ŽENSKO: 1. Marija Nagode, 2. Irena Halik, 3. Cilka Koren (vse Kras) itd.; HITRA HOJA S PLADNJI – MOSKI: 1. Vili Koronja, 2. Vence Barešič (oba Kras), 3. Ludvik Trplan (Radenci) itd.; HITRA HOJA S PLADNJI – ŽENSKO: 1. Marija Nagode (Kras), 2. Mimica Podboj (Jama Postojna), 3. Irena Halik (Kras) itd. Med natakariji in natakaričami veterani pa je v tej disciplini zmagala Vera Robežnik – „Zabarjeva mama“ iz Ljubljane.

Med številnimi pogrinjki je zlato kolajno prejel tudi pogrinjek Grada „Podvin“ z naslovom „Kletna zakuska“. Foto: A. AGNIC

Mojstri kuharskih izdelkov in pogrinjkov

Na XIX. gostinsko-turističnem zboru na Bledu so se posebej izkazali mojstri kuharskih izdelkov in pogrinjkov, v mešanju pijač pa so nastopili tudi barmani. Kdo so bili najboljši? Med kuharskimi izdelki je bilo razstavljenih kar 82 najrazličnejših dobrot. Zlate kolajne zanje so prejeli Park hotel z Bleda, Gostinski šolski center iz Ljubljane, hotel Lev iz Ljubljane ter hotela Triglav iz Kopra in Vila Bled z Bleda. V tej „disciplini“ je bilo podeljenih še 13 srebrnih in 21 bronastih kolajn.

Za slaščičarske izdelke sta prejela zlate kolajne kavarna in slaščičarna „Zlata ladja“ in hotel „Lev“ iz Ljubljane. Za slaščičarske izdelke, ki jih je bilo razstavljenih 26, so podelili še 6 srebrnih in 8 bronastih odličij.

Najboljše pogrinjke med 46 pa so pripravili Grad „Podvin“, Hotel „Radin“ iz zdravilišča Radenska, Gostinski šolski center iz Ljubljane in Golf hotel z Bleda, za katere so prejeli tudi zlate kolajne.

V tekmovanju barmanov je edino zlato kolajno osvojil FRANCJI BOBIČ, barman iz Šmarjeških toplic, srebrni odličji sta prejela SIMON GAŠPERŠIČ – Hotel Riviera iz Portoroža in MIRKO JUVAN, zasebni gostilničar iz Domžal, bronasti kolajni pa sta pripadli JANEZU KOZARJU iz hotela „Diana“ v Murski Soboti in IVANU RENERJU iz Gostinskega šolskega centra v Izoli.

Tekmovanje v teku s pladnji čez ovire je mnogim gostincem povzročalo veliko težav. Še najbolje so se tudi v tej disciplini odrezali Postojnčani, če ne iz kolektiva „Kras“ pa iz hotela „Jama“. Foto: M. GAMZE

Almira in Saša

Številni proizvajalci najrazličnejše gostinske opreme iz domovine in tujine – bilo jih je blizu 40 – so predstavili novosti, ki so si jih gostinci ogledovali z zanimanjem.

Majhno presenečenje je med njimi pripravilo Industrijsko podjetje Čipk in posteljne konfekcije CIB iz Bovca. Na posebej pripravljene modni reviji nam je prikazalo 14 zelo uspešnih oblačil za strežno in kuharsko osebje. Člani sekcije turističnih novinarjev Slovenije smo imeli pri tem nalogo izbrati najlepše in najbolj praktično oblačilo. Izbrali smo natakarski ženski komplet „Saša“, in to sporočili vodstvu podjetja CIB. Naše odločitve so bili se posebej veselili. Nagrado – lepo kristalno posodo – je prejela domača kreatorka Almira Gregorič. Vse ostale modele, prikazane na reviji, pa so kreirali zunanji sodelavci, za kar pa pred odločitvijo nismo vedeli.

Domačega blaga res nismo zmeraj podcenjevali.

»Paloma« za darilo

Na gostinsko-turističnem zboru na Bledu je bil zelo priljubljen tudi srečolov, ki ga je vodil znani turistični delavec Bruno Taler. Udeleženci zboru so radi segali po srečkah. Vsaka druga je pomenila dobitek. Med 2.000 zanimivimi dobitki je bilo največ toaletnega papirja „Paloma“, darilo sladkorske tovarne.

Ko bi gostinci le doma imeli toliko tega papirja!

za lepšo
in bolj čvrsto
postavo

melbrosia
Ald.

Ljubljana

Pokal športnikom ELEKTRO

Prizadevanja za uveljavitev organiziranih oblik športne in rekreacijske dejavnosti si vse bolj utirajo pota tudi med zaposlene v delovnih organizacijah na področju občine Slovenj Gradec. V želji, da bi ta prizadevanja okreplil, je pripravil Občinski sindikalni svet Slovenj Gradec tudi letos delavske športne igre. V 7 športnih panogah, in sicer v veslanju, malem nogometu, rokometu, odbojki, šahu, streljanju in kegljanju, so se pomerili tekmovalci iz 13 delovnih organizacij sindikata. Najbolj uspeha so imeli tekmovalci poslovne enote Slovenj Gradec, ki so zmagali kar v 4 panogah.

Zmagovalci v posameznih panogah so: veslanje: 1. Elektro, kegljanje: 1. Tovarna meril, mali nogomet: 1. Elektro, rokomet: 1. Elektro, odbojka: 1. Elektro, šah: 1. kombinirana ekipa OOS in streljanje: 1. Tovarna usnja Slovenj Gradec.

Skupna uvrstitev: 1. Poslovna enota Elektro, 2. Tovarna FECRO, 3. Tovarna usnja, 4. Tovarna meril, 5. kombinirana ekipa OOS, 6. Tovarna oblažinjeneja pohištva Nova prema, 7. Osnovna organizacija sindikata trgovcev, 8. Gradbeno podjetje, 9. Gozdno gospodarstvo, 10. Industrija osebnih zaščitnih sredstev.

(an)

ŠPORTINVEST

Pred dnevi je bila v Ljubljani ustanovljena skupščina poslovnega združenja zavodov, podjetij in organizacij za gradnjo, vzdrževanje in upravljanje športnih objektov ter proizvajalcev športne opreme. Novoustanovljeno združenje se imenuje Sportinvest.

Skupščina je ugotovila, da je potreba po takim poslovnem združenju iz leta v leto večja. K združenju, ki bo imelo sedež v Ljubljani pri Zavodu inž. Stanka Bloudka, so že pristopili zavodi za gradnjo in vzdrževanje športnih objektov z Jesenic, Maribora in Kranja ter Zavod inž. Stanka Bloudka.

Z rastjo prostih dni v letu, z rastjo osebnega in družbenega standarda, zaradi posledic nagle urbanizacije in avtomatizacije pridobivajo telesna vzgoja, šport in športna rekreacija v svetu iz dneva v dan večji pomen.

Podatki kažejo, da se v nekaterih evropskih državah ukvarjajo s telesno kulturo vse odgovorne organizacije in organi in zato so v zadnjih letih skoraj povsod zabeležili tudi razveseljive rezultate.

In kakšne so možnosti razvoja telesne kulture pri nas? Vsekakor lahko pričakujemo nadaljnji korak naprej. Pričakovana temeljno predvsem na naslednjem: jasneje kot doslej je načrtano mesto telesne kulture v osnutku ustavnih amandmajev k ustavi SR Slovenije, konkretno je predviden njen razvoj v resoluciji dolgoročnega gospodarskega in družbenega razvoja SR Slovenije in jasno so začrtane konkretne naloge in ukrepi v programu srednjeročnega razvoja Slovenije.

Poleg naštetega pa dajejo osnovo za hitrejšo reševanje problematike tudi nekateri drugi že uresničeni ukrepi v minulih dveh letih: povečana sredstva za telesnokulturno dejavnost na ravni republike, sprejet investicijski program do leta 1975, ustanovitev republiškega centra šolskih športnih društev, izhajanje revije Telesna kultura, uspešnejše reševanje problematike šolske telesne vzgoje itd., itd.

Prvi zakonski predpis

Pričakujemo torej, da se bo odnos do telesnokulturne dejavnosti tudi v prihodnje ugodno razvijal tako na ravni republike kot v občinah. Seveda pa bodo morale republiške organizacije nuditi občinam in organizacijam pri načrtovanju razvoja in uresničevanju sprejetih programov večjo in konkretno pomoč.

In, če si še nedavno nismo bili povsem na jasnem, kaj in kako bo — če bo sploh kaj — z zakonom o telesnokulturnih skupnostih — moramo poudariti, kar je ljudem, ki delajo na tem področju, sicer že dobro znano, da je prosvetno-kulturni zbor slovenske skupščine sklenil, naj Izvršni svet pripravi zakon o telesnokulturnih skupnostih. Torej, tudi v tem primeru gre za razveseljiv korak naprej in za dokaz, da dolgotrajna prizadevanja le niso bila zaman.

Izredno pomembno namreč je, da tudi telesnokulturno dejavnost organiziramo po principu samoupravnih interesnih skupnosti tako v republiki kot v občinah. Dosedanja nepovezanost posameznih nosilcev telesne kulture in nalaganje prevelike odgovornosti samo telesnokulturnim organizacijam za stanje in razvoj celotne telesnokulturne dejavnosti, ob dokaj skromnih sredstvih, ki so jih imele te organizacije na voljo, naravnost narekujejo potrebo po ustanavljanju interesnih skupnosti.

Ker za razvoj telesne kulture ne more biti odgovorna le telesnokulturna sfera, bo potrebno s samoupravnimi sporazumi na osnovi izdelanih programov določiti medsebojna razmerja, pravice in dolžnosti posameznih nosilcev telesne kulture: vzgojnoizobraževalnih ustanov, telesnokulturnih organizacij, delovnih skupnosti, JLA, turističnih organizacij itd.

Zakon naj bi bil prvi zakonski predpis za telesnokulturno področje v naši republiki. Zato ji mora zagotoviti mesto, ki ji gre in s tem omogočiti hitrejši in načrtni razvoj.

Pomembne so tudi misli, ki so bile izrečene v dosedanjih razpravah, da bi moral zakon kompleksno obravnavati telesno kulturo oziroma, da bi bilo pametno vsaj nekatera vprašanja urediti v drugih zakonih. Taka pomembna vprašanja za telesno kulturo so namreč odprta na področju urbanizma, šolstva, zdravstva, narodne obrambe in drugod.

»TRIM - STEZA 72«

Pred realizacijo velike akcije komisije za množično telesno vzgojo in šport pri ZTKS, ki jo vodi prof. Tone Goršič, strokovni sodelavec OSS Celje. Priprave so zahtevale veliko izkušenj in precej mesecev dela ...

Izvršni odbor Zveze za telesno kulturo Slovenije je na svoji seji, ki je bila pred dnevi v Ljubljani, podprl in sprejel predlog komisije odbora za množično telesno vzgojo in športno rekreacijo, da bi tudi v širši Sloveniji uvedli akcijo „trim“.

Pri akciji „trim“ gre v bistvu za dve stvari: za „trim“ športno značko 72 in za „trim“ stezo 72. Komisija odbora za množično telesno vzgojo in športno rekreacijo pri ZTKS, ki jo vodi prof. Tone Goršič, strokovni sodelavec OSS Celje, je ob predlogu takorekoč že do potankosti izdelala, zato gre pri vsej stvari le še za to, da zamisel končno tudi realiziramo.

„Trim - športna značka 72 ima zasnovano v tekmovalstvu za sindikalno rekreacijsko značko, ki smo ga lani izvedli v Celju ...“ nam razlaga prof. Tone Goršič. „Za osvojitve značke se je bilo potrebno ukvarjati z rekreativnimi aktivnostmi v okviru sindikalne organizacije in doseči športne rezultate v vsaj treh panogah. Na osnovi števila točk so prejeli tekmovalci zlate, srebrne ali bronaste značke. Tekmovanje je vzbudivilo na območju Celja velik interes. Aktivnosti in rezultate so vpisovali sindikalni športni referenti, kontrolo pa so vodili tudi tekmovalci sami. Osnovni namen akcije je bil predvsem spodbuditi ljudi k aktivni rekreaciji. Spodbudili pa smo tudi odbore za šport in rekreacijo, ki so bili prisiljeni organizirati tekmovalstva v streljanju, kegljanju, plavanju, smučanju itd., saj so jih k temu prisilili delavci sami. Glavne pomanjkljivosti prvega poizkusa so bile v slabi propagandi in neorganiziranosti nekaterih sindikalnih organizacij ...“

Dejstvo je, da predstavlja „trim“ akcija in vse njene inačice zelo veliko za popularizacijo telesne kulture. S prikazom množičnosti na „tednih ali mesečnih“ streljanju, kegljanju, smučanju, kolesarjenju, plavanju, parkur-steze in planinstva bomo namreč nedvomno lažje prišli do potrebnih objektov, kadrov, sredstev ... do vsega, kar predstavlja pogoj za učinko-

vičnejši razvoj na telesnokulturnem področju.

In kako boste lahko osvojili „trim“ športno značko 72?

Kdor si bo želel pridobiti „trim“, športno značko 72, bo moral osvojiti tudi značko „trim“ steza 72 in doseči športno-rekreativne rezultate. Točke za značko lahko osvojite v osmih panogah, v katerih lahko dosežete odlične (5), dober (3) ali zadovoljiv (2) rezultat. Panoge lahko izbirate po lastni želji in sposobnostih, sodelovati

Vedno na zalogi bogata kolekcija damske konfekcije v aktualnih krojih, barvah in materialih. Na voljo so tudi ekskluzivni, visoko modni modeli plaščev, kostimov in oblek v zelo majhnih serijah.

Torej, v Modni hiši oblačila za ženo, moža, hčerko in sina!

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA —
MARIBOR — OSIJEK

pa morate v najmanj treh določenih panogah. Že s samo udeležbo na tekmovalstvu v določeni panogi so vam zagotovljene minimalne točke. Točkovanje ni enako za vse panoge, temveč je odvisno od zahtevnosti posameznega športa. Za zlato značko morate doseči najmanj 60 točk, za srebrno najmanj 40 in za bronasto značko najmanj 20 točk.

Kako pa je s takoimenovano

„trim“ stezo 72?

„Trim“ steza 72 se je porodila iz razmišljanja, kako razširiti prikaz vseh rekreativnih aktivnosti človeka v enem letu in ne le v tridesetih dneh v okviru sindikalne organizacije, kot je bilo to pri sindikalni rekreacijski znački v Celju. Tekmovanje za športno značko traja vse leto ...“, pripoveduje prof. Tone Goršič. „Pomagali smo si s „trim“ spiralo iz ZRN, ki pa ima za nas to slabost, da mora opraviti človek sto aktivnosti v petih mesecih, pri čemer ni važno, kdaj in koliko na dan. Prednosti „trim“ steze 72 so v tem, da dajejo človeku pregled nad mesečno in celotno aktivnostjo, prazna polja pa ga opozarjajo na neaktivnost. Vse skupaj bo nedvomno služilo kot dragocena osnova za ugotavljanje, kdo se bavi z rekreativnimi športi, kdaj in s katerimi panogami ...“

Tudi „trim“ steza 72 temelji na samokontroli, vendar omogočajo polja, ki so označena z datumi, medsebojno kontrolo športnikov. Skratka, organizator računa na poštenost. Sicer pa ne bo nikakršne škode, če se bo našel človek, ki bo v karton vpisoval neopravljene naloge. Varal bo izključno le sama seba.

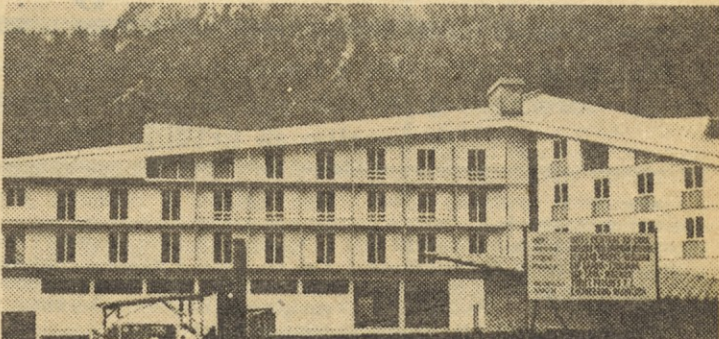
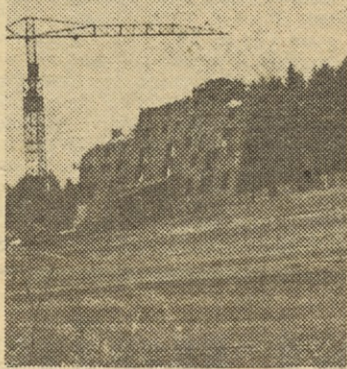
Sodeč po uspehih „trim“ akcij v svetu in zaenkrat še skromnih izkušnjah pri nas, bo naletela akcija Zveze za telesno kulturo Slovenije na ugoden odziv in številne odzive. Dejstvo namreč je, da je bilo vsega tega doslej pri nas še veliko premalo, da bi marsikje radi delali, pa niso vedeli niti kaj, niti kako.

„Vstanite in pridružite se športnikom!“ poziva med drugim prospekt „Šport za vsakogar“, ki ga pripravljajo posebna komisija odbora za množično telesno vzgojo in športno rekreacijo pri ZTKS. „Čas je, da se prenehate ukvarjati le s športom za televizijskim aparatom, le z branjem športnih rubrik in budenjem na nogometnih tribunah! Osvojite značko „trim-steza 72“ naj vam bo prva naloga!“

PRED SEZONO

Še malo in ljubitelji belega športa bodo znova prišli na svoj račun. Nekateri turistični kraji so visoko zavihali rokave, da bi bila letošnja zimska sezona čim bolj uspešna in, da bi prekosila vse dosedanje. V Kranjski gori gradijo na primer kar več novih hotelov, med njimi tudi kategorije A. Vse torej kaže, da bo ostala Kranjska gora še naprej naš zimsko-športni center št. 1.

PRED SEZONO

moči. Boj je bil vse do konca zanimiv. Potekal je med dvema kolektivoma, ki že vrsto let igrata vodilno vlogo. Z majhno prednostjo so tokrat bili najboljši športniki Novoteksa, enako pohvalo zaslužijo tu tekmovalci Pionirja, ki bi z malo več

sreče tudi lahko bili prvi. V drugo jakostno skupino lahko štejemo IMV, Krko in Novoles. Letošnje igre so spet pokazale, da so zmagovalci tisti, ki so tekmovalje vzeli resno. Načrtnost in pripravljenost na tekmovalstvo je rodila uspehe. Tako načrtnost že več let zasledujemo v Novoteksu, Pionirju in Novolesu. Drugje je čutiti kampanjsko delo, ki pa ni ravno najboljšo. Če že moramo koga pohvaliti, potem gre pohvalo predvsem manjšim, toda požrtvovalnim športnim kolektivom Iskre iz Žužemberka in Šentjerneja.

Sam sistem tekmovalstva je opozoril tudi na nekatere preživele prijeme, na katere bodo prizadevni športni delavci morali v prihodnje pozabiti. V nekaterih panogah bi kazalo preiti na ligaški sistem tekmovalstva, ker prihaja drugače do pretrujenosti in prenasičenosti, ki kvarno vpliva na vzdušje.

KONČNI VRSTNI RED: 1. Novoteks 518 točk, 2. Pionir 500, 3. IMV 281, 4. Krka 267, 5. Novoles (Straža) 239, 6. Družbene službe 200, 7. Prosveta 146, 8. Elektro-Kremen 98, 9. Iskra (Žužemberk) 89, 10. Iskra (Šentjerneja) 88 točk itd.

ZMAGOVALCI V POSAMEZNIH PANOGAH — Moški: šah — 1. Novoteks, 2. Pionir, 3. Krka; mali nogomet — 1. IMV, 2. Elektro-Kremen, 3. Iskra (Žužemberk); odbojka — 1. Novoteks, 2. Iskra (Žužemberk), 3. Družbene službe; balinanje — 1. Pionir, 2. Železničar, 3. Novoteks; tenis — 1. Družbene službe, 2. IMV, 3. Novoteks; namizni tenis — 1. Novoteks, 2. Krka, 3. Družbene službe; plavanje — 1. Pionir, 2. Krka, 3. Iskra (Žužemberk); atletika — 1. Novoteks, 2. Pionir, 3. IMV; kegljanje — 1. Pionir, 2. Krka, 3. Iskra (Žužemberk).

ŽENSKE: odbojka — 1. Prosveta, 2. Krka, 3. Novoles; namizni tenis — 1. Prosveta, 2. Pionir, 2. Novoteks; streljanje — 1. Pionir, 2. Krka, 3. Novoteks; atletika — 1. Novoteks, 2. Novoles, 3. Krka; kegljanje — 1. Pionir, 2. Osnovna šola Šentjerneja, 3. Novoteks.

SLAVKO DOKL

BREST
POHIŠTVO

POSEBNA UGODNOST!

AVTOMOBIL »ŠKODA«

še po stari ceni z dobavo takoj!

AVTOMOBIL »ŠKODA« STANDARD

Cena 24.750.— din

Informacije o nakupu in vsem ostalem v prodajnem oddelku »Volan« Ljubljana, Kersnikova 6, tel. 311-734. Rezervni deli in servisi zagotovljeni v servisu »Volan« Ljubljana, Savska c. 2, tel. 317-198 in Trbovlje, Savinska 36, tel. 821-081.

volan ljubljana
kersnikova 6

Oktober, sonce, jesenske barve in svež zrak — izlet mestnih pionirjev, ki so pred asfaltom pobegnili v naravo. Foto: M. ŠUBIC

POZORNOST VSEM PROBLEMOV OTROK V ZASAVJU

Širše zastavljeni načrti

Letošnji teden otroka je bil v Zasavju samo priložnost za oblikovanje širših programov dejavnosti na tem področju. K sodelovanju so povabili tudi občinske konference za družbeno aktivnost žensk, krajevne skupnosti, socialno skrbstvene in zdravstvene organe in ne nazadnje delovne organizacije.

Osnovno pri tem je prizadevanje za izboljšanje vseh oblik organiziranega varstva najmlajših, predšolskih in šolskih otrok, skrb za izboljšanje vzgoje in izobraževanja, njihovega zdravja in prehrane.

LETOS TRI NOVE VARNOSTNE USTANOVE

V Litiji so te dni odprli prvo, sodobno otroško varstveno ustanovo in s tem omogočili okrog 70 malč-

kom bivanja v njej. Pravijo pa, da bi morali takoj začeti graditi še eno podobno ustanovo, da bi zadovoljili najnujnejše potrebe. V litijski občini je namreč zaposlenih veliko žensk, bodisi v predilnici in drugod, veliko pa se jih celo vozi na delo izven občine in te so še posebej pogrešale teh ustanov.

Konec novembra ali decembra bodo v Zasavju izročili svojemu namenu še dve varstveni ustanovi, in sicer v Zagorju ob Savi ter Trbovljah. V obeh bo našlo varstvo najmanj 150 do 180 otrok. Ustanovo v Hrastniku, pravzaprav na Dolu pa bodo odprli prihodnje pomlad. Razumljivo pa je, da bodo s temi ustanovami za zdaj samo nekoliko zmanjšali zadrego zaposlenih mater, kajti potrebe so še znatno večje, kot

bo na voljo prostorov. Društva prijateljev mladine, temeljne skupnosti otroškega varstva in drugi v Zasavju pa so se v svojih nadaljnjih programih dela odločili za postopno urejanje otroških igrišč, tako ob varstvenih ustanovah, kot v večjih stanovanjskih naseljih. Pri tem računajo tudi na podporo in sodelovanje delovnih kolektivov, ki jim bodo na prihodnjih posvetovanjih prikazali revščino na tem področju in prednosti, ki jih bodo dosegli z urejanjem igrišč.

KDAJ VEČ ŠOLSkih VARSTVENIH ODDELKOV?

V tem šolskem letu deluje na zasavskih vzgojno-izobraževalnih ustanovah 24 varstvenih oddelkov, v katerih je nekaj nad 430 učencev in

dijakov. Če bi hoteli ustreči vsem prošnjam staršev, bi potrebovali še enkrat toliko teh oddelkov, tolikšno je zanimanje za podaljšano bivanje otrok v šolah. Tudi tokrat so morali najprej sprejeti otroke zaposlenih staršev, socialno ogroženih družin in mater samohranilk. Podaljšano bivanje otrok v šolah je brezplačno samo v Trbovljah in Zagorju ob Savi, v Hrastniku pa starši prispevajo glede na svoje socialne razmere.

Večje število varstvenih oddelkov na zasavskih osemletkah bo moč odpreti šele potem, ko bodo zgradili nekaj novih šol ali pa po adaptacijah sedanjih šolskih poslopij, v Trbovljah prihodnje leto, prav tako v obeh sosednjih zasavskih občinah. Že zdaj pa v Zasavju poudarjajo, da bodo morali starši v prihodnje prispevati nekaj denarja za te oblike varstva, ker temeljne izobraževalne skupnosti ne bodo zmogle večjih stroškov. Ob tem kaže dodati to, da nekateri hrastniški otroci iz socialno ogroženih družin ne plačujejo ničesar za podaljšano bivanje v šolah.

V zvezi s prizadevanji za bolj zdravo rast zasavskih otrok kaže omeniti še skrb za to, da bi večina šolarjev prejela tople šolske malice, ker prav zdaj ugotavljajo, da število prejemnikov upada, predvsem v višjih razredih. Pomembna je tudi odločitev trboveljskega občinskega društva prijateljev mladine, da bo širše preučila učne uspehe vseh tistih otrok, katerih starši so zaposleni v tujini. Večjo pozornost bodo posvetili tudi zdravstvenemu stanju otrok.

—m—

PRED ODPRTJEM NOVE VZGOJNO-VARSTVENE USTANOVE V MEŽICI

Radost najmlajših

V Mežici odpirajo vrtec z zamudo, prihodnje leto pa pridejo na vrsto Ravne na Koroškem ● Republiško skupnost otroškega varstva so zaprosili za posojilo za gradnjo vrtca na Ravnah

Pravzaprav bi se morala staršem malčkov iz Mežice že 1. septembra uresničiti večletna želja. Namenu bi morali tedaj izročiti preurejene oziroma povečane prostore tamkajšnje vzgojno varstvene ustanove. Do otvoritve pa ni prišlo vse do zdaj, ker ljubljanska Lesnina (kljub pogodbi) še ni dobavila potrebne opreme, čeprav je bila to dolžna storiti najpozneje do 1. septembra.

V MEŽICI NA NOVO 2 MONTAŽNA PAVILJONA

Ko so začeli v Mežici reševati probleme v zvezi z organiziranim varstvom predšolskih otrok, zmožnosti obstoječega vrtca so bile namreč premajhne, so se odločili, da bodo staro zgradbo le obnovili. Tako so zdaj v stari zgradbi uredili kuhinjo, metodični kabinet, pisarno in še nekaj drugih potrebnih prostorov. Ob starem vrtcu pa so postavili dva montažna paviljona, sistema Marles, povezana s hodnikom s

staro zgradbo. V paviljonih je 6 igralnic, garderobe in sanitarije.

Vzgojno varstvena ustanova v Mežici bo lahko v prihodnje sprejela 120 malčkov, računajo pa, da bodo zmožnosti te ustanove kaj kmalu v celoti zasedene.

Obnova stare zgradbe, postavitev obeh novih montažnih paviljonov, nakup opreme ter zunanja ureditev bo veljala okrog 2 milijona dinarjev, pri čemer je Republiška skupnost otroškega varstva odobrila 1,250.000 dinarjev posojila, drugo pa je namenil sklad otroškega varstva pri TIS Ravne na Koroškem.

NA RAVNAH JE POTREBEN NOV VRTEC

Težave zaradi premajhnih prostorov imajo tudi v vzgojno varstveni ustanovi Ravne na Koroškem. Po obstoječih normativih bi imeli lahko v vrtcu le 85 otrok, zdaj pa imajo v varstvu kar 170 malčkov. Hiter razvoj Raven, gradnja novih stanovanj v

mestu in odpiranje novih delovnih mest za ženske pa terjajo tudi na Ravnah na Koroškem čimprejšnje povečanje zmožnosti vzgojno varstvene ustanove, in sicer za najmanj 180 otrok.

Po izračunih bi veljala gradnja novega vrtca na Ravnah na Koroškem, ki bi bil prav tako montažnega tipa, sistema Marles, okrog 4 milijone dinarjev. Pri tem je treba dodati, da so 1,800.000 dinarjev že zagotovili, in sicer sklad za otroško varstvo, občinska skupščina Ravne na Koroškem, Železarna in Krajevna skupnost Ravne na Koroškem, Republiško skupnost otroškega varstva pa so zaprosili za 2,2 milijona dinarjev posojila. Če bo to posojilo odobreno, bi prihodnje jesen na Ravnah na Koroškem že stala nova vzgojno varstvena ustanova. Istočasno pa bi, s sredstvi občinskega sklada otroškega varstva, poskrbeli za organizirano varstvo otrok tudi v Kotljah.

(Ma)

Tu smo, vaši smo!

Čez tri tedne se bomo torej ljubljanci odločali.

Brez skrbi, ne bom propagiral! Mi ne leži. K pisanju me je pravzaprav pripravil uvodničar v listu, kjer sem v študentskih letih tudi sam začel svojo novinarsko pot. Ko je tako že on na glas povedal, čemu je proti, naj še sam povem, zakaj sem za.

Res je, da čas ni najbolj primeren za širokogrudnost. Zamrznjene plače pa življenjski stroški, ki jih draginja z vrto glavo naglavo podi navzgor, pa nove, že napovedane in še neslutene podražitve pa stabilizacija, ki se prej imenuje nestabilnost, pa reforma, ki to že zdavnaj nič več ni. Da, vse to je res. A še nekaj drugega je res: da za veliko večino izmed nas tisti 1 odstotek od osebnih dohodkov za samoprisepek ne more pomeniti bremena, ki ga ne bi zmogli. Ne zato, ker bi verjel politikom in politikantom, mozem in velmožem, tako mislim preprosto zato, ker taka bremena drugod že dolga leta prenašajo, ne da bi pri tem posebno jadikovali in zdihovali, preklinjali in se penili.

Navsezadnje pa bi mi bilo tudi kaj malo mar, kaj počenjajo drugod, če ne bi bil cilj resnično vreden žrtve. Iz obilice podatkov, ki nam jih prav v teh dneh ponujajo organizatorji samoprisepeka, zame zadoščajo naslednja dejstva:

— Na območju mesta Ljubljane je v 29 matičnih vzgojno-varstvenih zavodih in v 42 dislociranih oddelkih deležno varstva 5.577 otrok ali 23 % vseh predšolskih otrok, na sprejem pa čaka novih 3.400 otrok.

— V 15 centralnih, 27 popolnih in 39 nepopolnih šolah je na območju mesta vpisanih 26.402 učencev. V 62 šolah imajo pouk v dveh izmenah, v 12 šolah v poldrugi izmeni, v 7 šolah v eni izmeni, šestim šolam pa preti uvedba tretje izmene. Zavoljo pouka v dveh izmenah je v 205 oddelkih zajetih v varstvo le 1232 otrok ali 17 % vseh soloobveznih otrok, katerih oba starša sta zaposlena. Od skupnega števila vseh soloobveznih otrok pa bi jih morali vključiti v šolsko varstvo vsaj 30 %.

Ni vzroka, da bi podvomil v verodostojnost teh podatkov. Tudi če mi ne bi ponujali drugih, še bolj nazornih, še bolj podrobnih, bi vedel, da je nekaj potrebno storiti.

Ja, kaj storiti, to je resnično centralno vprašanje pri vsej zadevi.

— Po minimalnem programu naj bi zajeli v varstvo 45 % vseh predšolskih otrok Ljubljane, 30 % soloobveznim otrokom pa naj bi zagotovili dnevno varstvo. Tam, kjer grozi tretja izmena, naj bi pristali pri dveh, na novih šolah pa naj bi se približali pouku v poldrugi izmeni.

— Po minimalnem programu bi pridobili novih 3.700 mest v 24 novih vrtcih oziroma prizidkih. Zgradili bi 10 novih šol s telovadnicami, 6 prizidkov s telovadnicami, 3 prizidke brez telovadnic, 4 telovadnice, nove prostore za vzgojno posvetovalnico, nov šolski objekt s telovadnico in 2 delavnicami za telesno in duševno prizadete otroke.

Po dosedanjih ocenah bi za uresničitev tega programa potrebovali 240 milijonov dinarjev, kar pa bi lahko po normalni poti zbrali in zagotovili šele v desetih letih, saj občinske skupščine v mestu že zdaj nameni več kot polovico proračunskih dohodkov prav za potrebe vzgoje in varstva otrok in mladine. Če pa bi se odločili za samoprisepek v predlagani višini, bi v petih letih iz samoprisepeka občanov zbrali 125.625.000 dinarjev in bi ob udeležbi sredstev iz sklada za otroško varstvo in ob udeležbi dopolnilnih občinskih sredstev uresničili ta minimalni program že v petih letih.

Zame vsaj je ta cilj resnično vreden žrtve, ki bi si jo naj naložili!

Res je, da smo doslej sodelovali že na veliko, če ne na preveč pasjih procesijah, res smo zafrčkali že prenekateri milijon. Toda po tej stezici demagogije se kljub vsemu ne pride daleč; samoprisepek da ali ne — še bomo hodili na pasje procesije, še bomo, bojim se in prepričan sem, pognali prenekateri milijon. Zanesljivo pa gradnja vrtcev in šol ni pasja procesija, prav tako pa tudi pri razvijanju vzgoje in varstva ni mogoče zafrčkati niti dinarja, kaj šele milijona.

Zame bo zato referendum samo formalnost, saj sem se odločil že tedaj, ko se je ideja še porajala. Ne samo zato, ker imam sam otroke in ker sem se lepega dne znašel pred vprašanjem, ali jih zakleniti v sobo ali pa postaviti na cesto, če hočem v službo. Odločil sem se tudi zato, ker sem nekega januarskega jutra letos srečal znanko, ki je z dekletcem, bolj odetim v ivje kot v šal, hitela nekam na drugi konec mesta — pa je komaj peto bilo! Tudi na to sem mislil, da bržčas potle materam ne bo več potrebno postavljati svojih otrok v varstvo pred vrati vrtcev, še predno so se ti sploh rodili. Odločil sem se zato, da ne bi bilo več treba brati časopisnih vesti o starših, ki privezujejo svoje otroke k posteljam in stajicam, da se jim ne bi kaj pripetilo, medtem ko bodo osem, devet ur sami.

Resnično pa bi se veljalo v tem času pogovoriti o tem, kaj storiti, da bi lahko vsi, ki potrebujejo varstva za svoje otroke, kmalu tudi uživali to dobroto ne glede na svoje denarnice. Tudi samoprisepek je lahko pot do rešitve tega vprašanja.

Mislim, da je to pravzaprav vse, kar sem hotel reči.

BOJAN SAMARIN

BRESTI
POHIŠTVO

G. Beltrame

TRIESTE — Corso Italia 25 — Trst

● ŽENSKA KONFEKCIJA ● MOŠKA KONFEKCIJA
● OTROŠKA KONFEKCIJA ● POROČNE OBLEKE

Največja izbira konfekcije v Trstu

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGACNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 323-554. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Ljubljanski banki, št. 501-620-7-12100 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din — polletna 13 N-din — 1300 S-din in letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poština plačana v gotovini — Tiska ČZP »Ljudska pravica« Ljubljana